

Primorski dnevnik

Peština plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 50 lir

TRST, nedelja 1. decembra 1963

Leto XIX. - Št. 285 (5660)

PO ATENTATU

Končne besede, ki jo ljudje v teh dneh napeto pričakujejo, ne more imeti policija iz Dallas. In prav tako ne javni tožilec. Pa tudi ne organi FBI. Vsi so namreč — in težko je ugotoviti ali zaradi nerodnosti ali zaradi zlonamernosti — zgodovinsko tragedijo, ki je s smrtjo Johna Kennedyja prizadela v prvi vrsti njihovo državo, spravili na stopnjo kriminalne afeze. V daljnosežnih političnih okoliščinah v Dallasu dobiva policijsko — kriminalistično preiskava povsem drugovrstni pomen.

Pred tragičnim dejstvom, da Johna Kennedyja ni več, postaja bolj važen politični postopek do atentatorjev kot pa policijsko sodna razprava. Izvršilci zločina se lahko imenujejo Lee, Rubinstein ali kakršno bo pač novo ime, ki lahko pride na dan iz tega sumljivo zapletenega policijskega voza. Oni so svoj zločin izvršili in njihova odgovornost bo ali pa ne bo popolnoma pojasnjena. Za svet, ki je v trenutku smrti ameriškega predsednika preživel razburilive trenutke negotovosti, je sedaj važnejše, da se identificirajo in onemogočijo drugi atentatorji: tisti, ki bi hoteli skupaj s tragično umrlim predsednikom pokopati tudi njegovo politiko.

Policija v Dallasu lahko objavi kakršne koli dokaze, to da pred sodiščem sveta bodo imeli veljavno mnogo laže dokazljivi dokazi o krivdi v tej tragediji. Politika Johna Kennedyja je v Ameriki in v svetu zapustila kljub svoji kratkotrajnosti dovolj jasni stališče in rezultate, okrog katerih se je moglo od prvega trenutka doleteti, kdo in katera sila so se znašle v Dallasu pred atentatorsko puško in katera za njo.

Pravi in nevarnejši krivci, atentatorji na delo, v katerem predsednik Kennedy se živi, so se takoj sami zlobno in s histerično nestrpnostjo odkrili. Najprej v samem Dallasu. Pred prihodom v Dallas je tamkajšnji *«Morning News»* izšel s črnim okvirom na prvi strani in z napisom: *«Do brodiš, mister Kennedy v Dallasu — mesto, ki je zaviralo vašo filozofijo in politiko leta 1960 in ki jo ovirajo še bolj odločno kot prej zavrača»*. Ko pa je bil atentat že izvršen, je namen političnega atentata takoj razkril ustanovitelj konservativnega rasističnega društva *«John Birch»* v svojem ciničnem sporočilu predsedniku dvorci: *«Ta strašna tragedija predstavlja vse tisto, česar se je naša družba balo za našo državo in čemur smo tako ogorčeno nasprotovali. V zadnjih letih je komunistični pritisk vedno bolj spreminjal umor poglavarjev držav v orožje politične akcije»*.

«Tisto, kar se je zgodilo v Dallasu,» je napisal neki krajevni list, «bi se lahko zgodilo v katerem koli drugem mestu. Toda bilo bi potrebno, da bi tam najprej posejalo seme slepega sovraštva».

S povzdigovanjem konservativnega slepila na ekskluzivno politično načelo bi hotele sedaj te sile izkoristiti šoko, ki ga je ameriško ljudstvo doživelo, za razširitev svojega atentata tudi na Kennedyjevo politiko in obnovo makartističnega lova na čarovnice. Po čudni igri usode jim je dal odločen in neposreden odgovor sam Kennedy v njegovi, ki je ostal neprebrani v govoru, namenjen meščanom Dallas: *«Danes se v tej deželi slišijo tudi neki drugi glasovi, ki zagovarjajo in pridigajo nauk, ki nima nobene zveze s stvarnostjo, ki se sploh ne sklada z realnostjo šestdesetih let tega stoletja... Po njihovem mnenju je obrekovanje prav tako dobro kakor zmaga, mir pa je zanje znamenje slabosti. Ne moremo pričakovati, da bo vsakdo govoril ameriškomu ljudstvu razumno. Toda lahko pričakujemo, da bo ameriško ljudstvo vedno manj poslušalo tisto, kar je nerazumno»*.

Iz Amerike je bilo v teh dneh slišati tudi kak glas ne zadovoljstva, ker je na svetu prišla do izraza preveč «varuška» zaskrbljenost zaradi tistih poti, ki jih bo po Kennedyju izbrala ameriška politika. Ta izbira je seveda za deva same Amerike in njenih političnih sil. Saj je bil Kennedy njihov sestavni del. Te sile so ga znale izraziti in podpirati izvajanje njegove politike.

Interes ostalega sveta pa ni nikakršno «varuštvo», temveč priznanje vloge in zasluge, ki si jih je pridobila na svetu ameriška politika pod Kennedyjevim vodstvom. Med prvimi zaslugami pa je, da je Kennedyjevo popolnejše spoznanje od spoznanja njegovih predhodnikov, v kakšni meri je v atomski dobi usoda Amerike enaka z usodo sveta, in kako velike so njene odgovornosti pri reševanju sveta pred atomsko katastrofo. Razumel je, da je v atomski dobi svet prerasel svoje stare meje in da v današnjem svetu »prebujanje novih držav sprošča več energij kot razbijanje atoma samon».

Zaradi tega so se v teh dneh okrog Kennedyjeve smrti istočasno z ameriški pokazale tudi svetovne alternative v polnem obsegu sil in težnj. Na eni strani jih kaže Gromikova izjava: *«Kennedyjeva politika je sovpadala z našo, slovena je na izogibnosti vojne in na zmanjšanju napetosti, zato to ni izguba samo za ZDA, temveč za ves svet»*. Poudarila jih je tudi izjava Fidela Castra: *«Zločin gre samo v prid reakcijskim krogom, med katere se ne sme prištevati predsednik Kennedy, čeprav je bil v odnosu do nas pod njihovimi vplivoma. Te alternative poudarja končno tudi posebni zorni kot, pod katerim britanski radio v uradnem komentarju ocenjuje Kennedyjevo politiko: »Kennedy ni začel prvi izvajati politiko koeksistence s komunizmom, toda on je bil tisti, ki je storil več od ostalih ameriških državnikov za osvoboditev Amerike od zakoreninjenega strahu pred kakršno koli zvezo s komunisti. On je pozval Američane, naj prilagodijo svoje pojmovanje stvarnosti termuklearne vojne, in jim rekel, da morajo uresničiti vedno večje vzajemno razumevanje s Sovjeti. Danes razumemo, kako velika politična hrabrost je bila potrebna, da se to pove»*.

Kennedyjeva politika pomeni izbiro med koeksistenco in zaostrovanjem, med vojno in mirom. Zaradi tega se je okrog te izbire v trenutku atentata v Dallasu odprl veliki ves svet. Po eni strani je bilo normalno, da so bile z atentatom prizadete vse miroljubne in napredne sile ter da so se na drugi strani znašle skupaj tudi vse, čeprav na videz različne, sile hladne vojne in nazadovanja. Zlobni histeriji ameriških rasistov in makartistov je odgovorila zloba adenauerjevcev in pekinških skrajnežev. Skoraj simbolično: na mednarodni konferenci pravnikov v Konakriju niso hoteli demonstrativno izkazati spoštovanja ubitemu predsedniku ZDA in so skupaj zapustili dvorano delegati — Kitajski in Južnega Vietnama.

Zaradi tega je skupna tudi zaskrbljenost miroljubnega sveta pri spoštovanju ameriške in svetovne desnice, da bi se napetost delikatnega trenutka spremenila v ekstremistično histerijo antikomunizma in hladne vojne. Zaradi montaže dalaških makartistov so zaskrbljeni tudi najbolj ameriški zavezniki. Komentar BBC je pred dnevi opozoril: *«Svet mora moliti, da delo, ki ga je začel Kennedy, ne bo izgubljeno ali še več kot izgubljen zaradi načina, kako je Kennedy umorila roka fanatika, za katerega trdijo, da je naklonjen Kubi in Sovjetski zvezi»*.

Konstrukcija dalaške policije o nekakem levičarstvu atentatorja so preveč točno prikrojene potrebam desnice, da ne bi bil takoj jasen poskus skrajnežev, obtoževati druge za fizični atentat ter tako izvr-

šiti svoj politični atentat na usmeritev in politiko Johna Kennedyja. Jasno je, da zločin v Dallasu ne koristi ne ameriški levici ne gibanju črne ne osvobodilnim gibanjem, ne demokratičnim gibanjem Evrope in sveta. Prav tako je jasno, da je atentat lahko koristil samo desnici. Desni skrajneži kljub temu — s pomočjo nerodnosti in zlonamernosti policije — še vedno vztrajajo pri namigovanju o »atentatorju komunistu« tudi potem, ko je uradni Washington odločno izključil »kakršno koli zvezo tujih sil, zlasti Kube in Sovjetske zveze, z atentatom na predsednika«. V tem se skriva ves prevarantski načrt reakcionarne, konservativne, rasistične — protikennedyjske spletke.

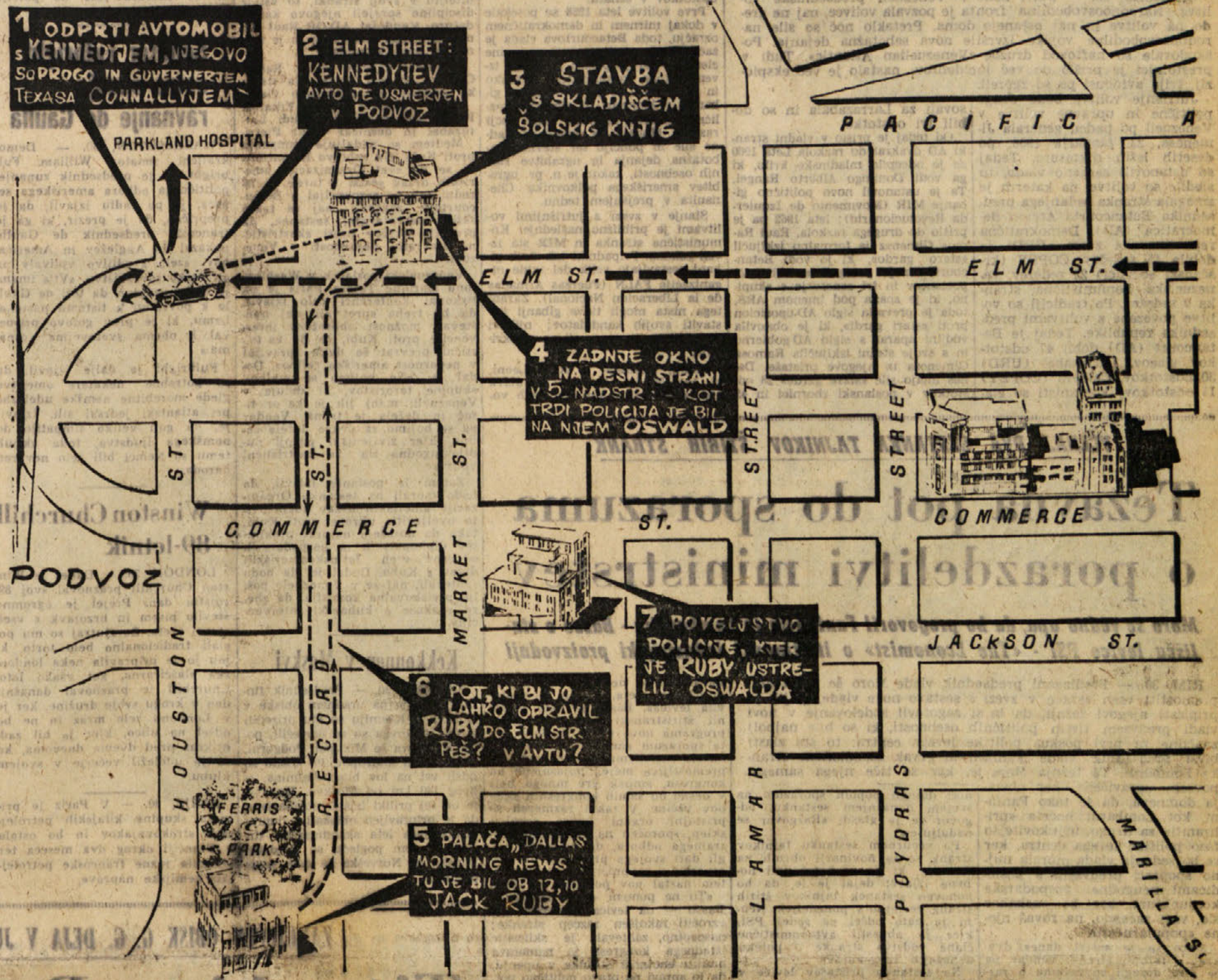
Neki politik je pokojnega predsednika Kennedyja primerjal z »močno lokomotivo, ki je dinamično vlekla ameriško politiko in puščala v tem dinamizmu na progi včasih celo vagonce za seboj«. Kako bo sedaj ta politika napredovala brez svoje dinamične lokomotive?

Na tirih zgodovine se lokomotive nikoli ne ponavljajo in tudi ne premikajo se same. Kennedyjeva lokomotiva je po tegnili za seboj ogromno večino ameriškega vlaka. Obstajajo številni elementi za trditve, da se Amerika niti v teh kritičnih trenutkih izbire ne bo odločila za »vagonce, ki so zaostali«, še manj pa za lokomotive, ki bi jo potegnile nazaj. V tem pogledu so značilne izjave predsednika Johnsona na državni kongres, da »avetli razgovor, ki ga je začel Kennedy, ne bo prekinjen. Bila je tudi nevarnost, da bi se Amerika v trenutku krize in instinktivno umaknila v svojo tradicionalno osamljenost in notranji kompromis. Toda pokazalo se je, da je v tem pogledu Kennedyjeva politika povzročila velik prelom, kar najboljše dokazuje predlog voditelja demokratske večine v senatu, naj se Johnson čimprej sestane s Hruščovom, »da bi se zmanjšanje napetosti nadaljevalo in da bi se svet pomiril«. Ta predlog je ne glede na vprašanje ali je bil pregodnjen, nudi pomirljavi dokaz, da pristojne ameriške sile, kakor izraz je bil tudi umorjen predsednik, želijo odločno preprečiti, da bi se atentat spremenil tudi v atentat na njegovo politiko. Za Ameriko in za ves svet je danes preprečitev tega drugega atentata mnogo bolj važen od kriminalnega romana, ki ga dalaški skrajneži in policija pišejo okrog iskanja povzročiteljev prvega atentata, ko tega tragičnega dogodka niso mogli ali pa niso znali preprečiti.

F. BARBIERI

S puščico je označen grob pokojnega predsednika Kennedyja na pokopališču v Arlingtonu, ki ga vsak dan obiskuje dolga vrsta ljudi

To je tisti del mesta Dallas v Texasu, kjer so umorili ob 12.31 uri v petek 22. novembra letos predsednika ZDA Johna F. Kennedyja. — Policija raziskuje zlasti možnost, ali sta se Oswald in Ruby poznala. Povsem ugotovljena pa je že možnost, da je bil tudi Ruby ob 12.31 na kraju atentata. Kaj je počel? Ali je ustrelil Oswalda samo zato, da svet tega nikoli ne bo mogel zvedeti? Ali je res, da je pri atentatu sodelovala neka tretja oseba, neki znani rasist, ki ga zdaj iščejo?

PREISKAVA O UMORU PREDSEDNIKA KENNEDYJA

Predsednik vrhovnega sodišča Warren bo predsedoval preiskovalni komisiji

Senator Fulbright o predsedniku Johnsonu - Študent Meredith: Kennedy je bil prvi in edini predsednik, ki se je v celoti potegnil za idejo enakopravnosti - Stevenson bo v OZN ponovil ponudbo za sodelovanje s SZ za potovanje na Luno

WASHINGTON, 30. — Preiskovalna komisija, ki jo je imenoval predsednik Johnson v zvezi z umorom predsednika Kennedyja, je začela svoje delo. Do sedaj je bila samo enkrat ustanovljena taka komisija, in sicer jo je ustanovil Roosevelt, da ugotovi odgovornost za katastrofo v Pearl Harboru med drugo vojno.

Komisiji predseduje predsednik vrhovnega sodišča Earl Warren, ki uživa velik ugled, in njegovo predsedovanje preiskovalni komisiji jamči, da bo ta vestno izpolnila svoje delo. Warren je predsednik vrhovnega sodišča od leta 1953. Bil je tudi guverner Kalifornije in državni pravdnik te države deset let. Leta 1948 je bil republikanski kandidat za predsedstvo na listi Thomasa Deweyja in leta 1952 se je o njem govorilo kot o morebitnem kandidatu za predsednika ZDA.

Ostali člani komisije so štirje parlamentarci, in sicer dva senatorja in dva poslance, ter bivši načelnik CIA Allen Dulles in diplomat John McCloy, ki je užival vse zaupanje Kennedyja in ki je več let vodil ameriško delegacijo pri pogajanjih o razorožitvi. Parlamentarci so trije demokrati in en republikanec. Opazilo se je, da so demokrati, in sicer Richard Russell, John Cooper in Hale Boggs, vsi z jugs. Vse člane komisije je imenoval predsednik Johnson na podlagi starostne dobe v parlamentu in na podlagi njihove pravne izkušenosti. Republikanski parlamentarec je Gerald Ford iz Michigana, ki je prijatelj Richarda Nixona.

Komisija bo morala predložiti svoje zaključke predsedniku, ameriškomu ljudstvu in svetui. Komisija bo morala prenesti in analizirati elemente in informacije, ki jih dobiva zvezna policija, tajna informacijska služba in preiskava, ki jo je odredila država Texas.

Kar se tiče ugotavljanja dej-

stev, ima seveda še vedno glavno nalogo, vsaj za sedaj, policija. Ta išče sedaj morebitne zveze, ki jih je imel Oswald z rasističnimi elementi. Prav tako skuša osvetliti zveze, ki jih je Oswald imel z nekim rasistom in Mississippija.

V okviru te preiskave raziskuje zvezna informacijska služba o oglašju, ki ga je na dan umora Kennedyja objavila neka skrajno desničarska organizacija v nekem dalaškem časopisu. Organizacija se je označila s ekonomizma za ugotavljanje dejstev. V izjavi se obtožuje predsednik z zelo ostrimi besedami, da vodi do Kube, Sovjetske zveze, Poljske in Jugoslavije politiko, ki nasprotuje interesom ZDA. Izjava je omenjala pomoč Poljski in Jugoslaviji ter sporazum s Sovjetsko zvezo za prodajo žita kot Kennedyjeva »protiameriška dejanja».

Zdi se, da do sedaj niso uspeli točno zvedeti, kdo so člani te organizacije, in kakšna je njihova dejavnost. Oglaš je prišel časopisu neki Bernard Weissmann, ki pa ga do sedaj niso izsledili. Dve najbolj znani organizaciji Johna Birchja in »Združenje za obrambo ameriških svobod«, sta nimata nič opraviti z ljudmi omenjenega odbora.

Razen tega raziskuje policija tudi v zvezi z dejavnostjo odbora za pravično ravnanje s Kubo. Kakor je znano, je Oswald trdil, da je član tega odbora, toda vodstvo odbora je to odločno zanikalo.

Oglas v dalaškem časopisu je stal 1494 dolarjev, t.j. približno milijon lir; Bernard Weissmann je plačal tisoč dolarjev, naslednjega dne pa je plačal ostanek. Končno raziskuje policija vprašanje, ali sta bila Oswald in

Rubinstein med seboj povezana, ter vso preteklo dejavnost Rubinsteina.

Guverner Texasa Connally je danes izjavil, da je pripravljen nuditi vso podporo novi preiskovalni komisiji, ki jo je ustanovil predsednik Johnson. Connally je še vedno v bolnišnici. V izjavi, ki jo je izročil tisku,

pravi Connally tudi, da je za ZDA in za ves svet velike važnosti, da se ugotovijo vse okoliščine okoli umora in da se rezultati objavi.

Tudi državni pravdnik iz Dallas je izjavil, da bo sodeloval s komisijo, ki jo je ustanovil

(Nadaljevanje na 2. strani)

DANES

V Kanadi je včeraj ponoči strmoglavilo potniško letalo, pri čemer je izgubilo življenje 118 oseb. Predsednik kanadske vlade pa je poudaril, da gre za najhujšo nesrečo v zgodovini kanadskega letalstva in za drugo najhujšo letalsko nesrečo na svetu. Tudi tokrat ne morejo ugotoviti vzrokov.

Medtem pa je prišlo iz Washingtona še eno zagotovo, da bo predsednik Johnson nadaljeval Kennedyjevo politiko. »Predsednik Kennedy je polgal veliko pozornost vprašanju pomirnice,« poudarja Dean Rusk Gromik v brzojavki, v kateri je rečeno: »Lahko zagotovim, da namerava predsednik Johnson delovati za uresničitev teh plemenitih smotrov, in naši vzajemni naporji bodo prispevali, da se ta smoter do konca izpolni.«

Ameriški predstavnik v OZN Stevenson bo verjetno jutri na seji političnega odbora OZN ponovil ponudbo Sovjetski zvezi za znanstveno sodelovanje pri pripravah za potovanje na Luno. Poudarjen predlog je postavil že Kennedy 20. septembra t. l.

Danes bodo v Venezueli volitve, ki so druge politične in upravne volitve po padcu Jimeneza v januarju pred petimi leti. Glavni kandidati so: vladni kandidat Raul Leoni, ki pripada stranki sedanega predsednika Betancourta »Accion democratica«, ima baje največ možnosti, da bo izvoljen, za njim pa Jovio Villalba od Republikanske demokratske unije ter Rafael Caldera, ki je pripadnik krščanske socialne stranke in končno še Arturo Usiar Pietri kot neodvisni kandidat. Ostali trije skoraj ne pridejo v poštev. Komunistična stranka in MIR (Movimiento de Izquierda Revolucionaria) pa sta izven zakona in sestavljata velik del tajne narodnoosvobodilne vojske, ki volitvam ostro nasprotuje.

PROSVETA

MESEČNA PRILOGA PRIMORSKEGA DNEVNIKA ZA PROSVETO IN KULTURO - Št. 1

Za uvod

Z današnjo nedeljo začnemo z mesečno prilogo, ki bo vsa posvečena prosvetnemu delovanju med slovensko narodno skupnostjo v Italiji. Priloga se bo od ostalega lista ločila tudi po grafični obliki, izhajala pa bo vsako prvo nedeljo v mesecu.

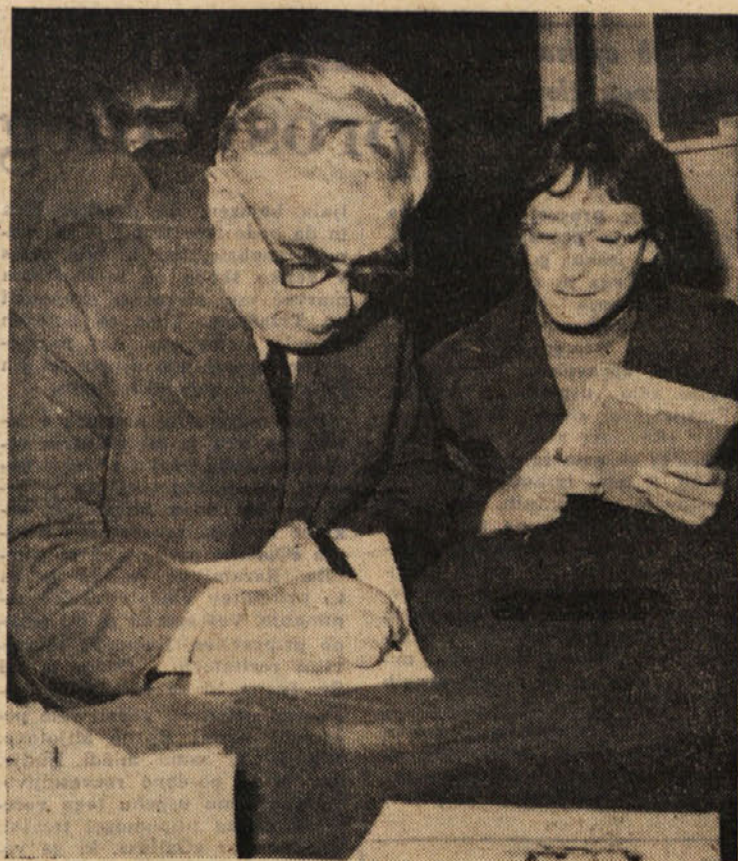
Zakaj smo se odločili za to »prilogo«. Predvsem naj čitatelje spomnimo, da smo nekaj podobnega, le da v normalnem formatu lista, pred časom že imeli, ko smo dvakrat na mesec našo normalno nedeljsko kulturno stran posvetili pretežno ljudsko-prosvetni problematiki. Sedaj se dejansko le povračamo k temu, kar zadeva vsebino, novo obliko pa smo izbrali v glavnem zato, da si bodo prosvetni delavci lahko stran kar iztrgali, jo prepognili in shranili ter si tako ustvarili do konca enoletne prosvetne sezone pregledno sliko prosvetno-kulturnega delovanja.

Potrebo po taki prilogi so nam nakazali tudi osrednji prosvetni organi in prosvetni delavci po posameznih društvih, ki so nam zagotovili svoje sodelovanje, da bo priloga zajela res vso aktivnost in da se bo lotevala tudi problemov, ki jih prav v prosvetnem delovanju in posebej še v naših pogojih delovanja, prav gotovo ne manjka. Na to sodelovanje zelo računamo, ker se prav dobro zavedamo, da je uspeh vsake pobude odvisen prav od čim širšega kroga ljudi, ki so pripravljeni dajati svoje misli, svoja opazanja, svoje poglede pa tudi svoje kritične pripombe z edinim namenom, da bi se naše prosvetno življenje kar najbolj razmahnilo in kvalitetno dvignilo.

Naš namen pa je zajeti tudi prosvetno življenje med nami čimbolj v celoti, zavedajoč se, da ima prosvetno življenje in delovanje lahko različne organizacijske oblike in da se tudi nazorsko lahko razvija v različnih smereh, da pa je v vsakem primeru namenjeno kulturni rasti našega slovenskega človeka in ohranjanju ter krepitevi njegove narodne zavesti. Zato bomo, kolikor bo v naših močeh, spremljali tudi prosvetno delovanje društev in ustanov, ki so vključene v različne zveze, neglede na njih ideološko opredeljenost. Mislimo, da bomo s tem samo koristili naši skupni stvari, kot bi želeli, da bi se prav na prosvetno-kulturnem področju razvile razne oblike sodelovanja ali pa vsaj plemenitega medsebojnega tekmovanja za doseganje vedno novih uspehov in zmag.

Pogosto se poudarja moj delež v mladinski književnosti. Že s prvega početka sem ustvarjal tudi za otroke — najprej pesmi, nato prozo — dasi so bila vmes tudi obdobja molka. K pisanju za mladino me žene neki notranji nagib. Pri tem ne gre le za preprosto, lahko umljivo besedo, ampak da zadenem pravo struno, ki zazveni tudi v otrokovem srcu. Pogosto je treba čakati na pravo razpoloženje kot pri poeziji. Snovi nikoli ne zmanjka, zakaj otroški svet je bogat, skoraj neizčrpen za pisatelja, ki mu zna prisluhniti. Dobra mladinska knjiga mora biti taka, da nudi umetniški užitek tudi odraslemu bralcu, ki še ni zatajil otroka v sebi. Jaz na primer nič manj ne cenim svojih »Pastircev« kot to ali ono povest ali roman, ki sem ga napisal za odrasle. Kritiki mladinsko slovstvo pogosto podcenjujejo, ker jim manjka otroškega duha, da bi ga pravilno doumeli.

(Iz predavanja Franceta Bevka v Slovenskem klubu)

Pisatelj France Bevk se podpisuje v svojo knjigo slovenski dijakini v Trstu

PO NEDAVNEM OBČNEM ZBORU

«Škamperlovci» se zavedajo važnosti prosvetnega dela

Obnovitev pevskega zbora in dramske skupine najvažnejši nalogi novega odbora

Nad vse uspel večer posvečen narečni pesnici in rojakinji Mariji Mijotovi ter občutena proslava pokojnega skladatelja in dolgoletnega pevovodje svetovanskega pevskega zbora Frana Venturinija, sta bili v minuli poslovnici ključni prireditvi prosvetnega društva »Slavko Škamperle« pri Sv. Ivanu. Rečeno je bilo, da se je delovanje društva osredotočilo samo na prirejanje izletov, toda ti uspešni prireditvi, ki sta prešli običajen krog članstva in privabili v društvene prostore polno občinstva, sta že porok, da se je pri Sv. Ivanu nekaj naredilo, čeprav niso bili doseženi vsi ti isti nameni, ki si jih je postavil odbor. Poleg vrste uspešnih predavanj, mladinskih popoldanskih nedeljskih čajank, športnega udejstvovanja svetovanske mladine in plodnega delovanja društvene knjižnice, katere knjige so šle v roke širšega kroga bralcev, se je društveni odbor vsestransko prizadeval za uresničitev želje nekaterih pevcev, ki

so se po toliko letih spet predstavili na odru pri Venturinijevi proslavi, namreč da bi pri Sv. Ivanu spet zaživel pevski zbor in nadaljeval s pevsko tradicijo prejšnjega razpuščenega pevskega zbora, ki je žel laskava priznanja doma in v matični domovini, kjer se je udeležil štirih turnej. Zal so bila vsa prizadevanja odborikov zaman. Težkoče so nastale že pri pridobivanju pevcev, pa tudi pevovodjo je bilo težko dobiti. Izjalovila so se tudi prizadevanja za ustanovitev vsaj majhne dramske skupine. Mladino zanima v glavnem samo šport in se vsestransko udejstvuje le v tej panogi, kar je razumljivo, saj ima olajšavo že v tem, da v istih prostorih trenirajo člani SZ Bor.

Oktober meseca je imelo prosvetno društvo svoj redni občni zbor. Občni zbori so navadno važni mejniki društvenega delovanja pri katerih se poda obširen obračun opravljenega dela in se kujejo nove zamisli in

nameni za prihodnost. Te dni bo društvo že uresničilo eno najboljših zamisli, ki so bile izrečene na oktobrskem občnem zboru. Priredilo bo Miklavževanje za otroke slovenske osnovne šole pri Sv. Ivanu ter jih iz lastnih sredstev obdarilo z lepo slovensko knjigo in šolskimi potrebščinami. Pobuda je nadvse hvale vredna in bo nedvomno imela pozitiven odziv med Slovenci pri Sv. Ivanu. S sodelovanjem učiteljstva si odbor prizadeva, da bo Miklavževanje vsestransko uspelo ter upa, da bo prav ta prireditev v bodoče prispevala k vsaj delnemu reševanju zelo perečega šolskega vprašanja. Pridobivanje otrok za Slovensko šolo ni lahka naloga. Do sedaj so odborniki in člani pokazali veliko požrtvovalnost v prepričevanju staršev. Take društvene prireditve pa bodo vsekakor pripomogle k nadaljnjemu uspevanju slovenske šole pri Sv. Ivanu.

(Nadaljevanje na strani II.)

Novi odbor prosvetnega društva »Slavko Škamperle« pri Sv. Ivanu

Izšel je

JADRANSKI KOLEDAR 1964

240 strani
s pestro vsebino
Barvna naslovna
stran

in knjige
PREŠERNOVE DRUŽBE

★
Dr. Franjo Smerdu
NAŠ ZDRAVNIK

★
France Planina
SLOVENIJA
IN NJENI KRAJI

(z zemljevidom Slovenije)

★
France Bevk
IZ ISKRE POŽAR
(Povest za mladino)

★
Viktor Nekrasov
V RODNEM MESTU
(Povest)

Ob uprizoritvi
«Dobrega človeka
iz Sečuana»

Vzorno in požrtvovalno delo prosvetnega društva «Opčine»

Zivljenje prosvetnega društva «Opčine» je precej razgibano. Kronika jasno govori. Obdobjem plodnega in zelo razgibanega delovanja sledi obdobje manjše razgibanosti in celo mrtvila. Pred leti se je to društvo povsem upravičeno ponašalo z vrsto zelo uspešnih prireditev. Finžgarjeva «Naša kri», Gogoljev «Revizor» a še bolj «Pesem s ceste» so nam še vedno v spominu. S temi igrami je društvo gostovalo v številnih krajih na Tržaškem in celo na Goriškem. Poleg teh del je dramska družina naštudirala še vrsto manjših iger enodejank in skečev, katere je po navadi uprizorilo ob priliki proslavljanja mednarodnega ženskega praznika, miklavževanja in ob raznih drugih prilikah.

Pred leti je društvo nekoliko ohromelo. Kljub dobri volji ni uspelo premagati mrtvila. Povsem upravičeno se je že pojav-

ljala bojazen, da društvo hira in da bodo lepe tradicije za vedno prenehale, kar bi bilo zares v veliko škodo ne le Opčinam marveč vsej slovenski skupnosti na Tržaškem. Toda ta bojazen ni bila utemeljena, kar najzgovorneje potrjujejo uspehi, ki jih je društvo zabeležilo letos.

Prvi razveseljiv dogodek v letošnjem letu je bil kulturni večer posvečen tržaški narečni pesnici Mariji Mijotovi. To je bila povsem nova prireditev, kakršne kronika prosvetnega društva «Opčine» prej nikoli ni pomnila. Razumljivo je, da je za to prireditev vladalo veliko zanimanje. Več spored je bil skrbno pripravljen. Nastopili so številni recitatorji z Opčin in od Sv. Ivana, ki so številnemu občinstvu občuteno podali zelo poredne pesmi Marije Mijotove. Bili so to samo mladi ljudje, kar je še posebno razveseljivo. K izrednemu uspehu tega večera je veliko pripomogel tržaški pevski zbor «Gallus», ki ga vodi Ubald Vrabec in pa prekrasen govor pisatelja dr. Borisa Pahorja. Pomen te prireditve je bil večji kot bi si sicer lahko predstavljali. Prav na tej prireditvi se je konkretno izkazalo, da je možno naše prosvetno delovanje razširiti, da je možno resnično sodelovanje na najširši osnovi.

Kmalu za tem večerom se je porodila še druga povsem originalna zamisel. «V Trstu živi in deluje večje število slovenskih likovnih umetnikov. Ti umetniki so si zaslužili največje priznanje tudi izven mesta, kjer žive in delujejo, poznajo jih tudi pripadniki drugih narodnosti. Toda naši ljudje, domačini, jih še tako malo poznajo in premalo cenijo njihovo umetnost. Potrebno je, da razdaljo med njimi in našimi ljudmi skrajšamo. Toda kako to doseči? — Pripravimo razstavo njihovih del v Prosvetnem domu. Povabimo dr. Hlavatyja, naj našim ljudem na poljuden, njemu svojstven način govori o slikarjih, ki jih cenimo, a še premalo poznamo.» Tak je bil predlog. In ta predlog je postal dejstvo. Razstava del tržaških slovenskih slikarjev je doživela zelo velik uspeh.

Sredi poletja so se začele pripravice za večjo kulturno prireditev. Voditelji dramske skupine so začeli misliti na večje in zahtevnejše dramsko delo. Odločili so se za delo velikega nemškega dramatika Brechta «Dobri človek iz Sečuana». To je bila vsekar drzna zamisel, ki je etrjala in še terja veliko prizadevanj, truda, skrbi. Toda dobra volja je velika in to je važno. Ze dejstvo, da v igri nastopa več kot dvajset oseb, najzgovorneje potrjuje to trditev. Mladina — in ne samo mladina — se je rada odzvala vabilu. Zelo razveseljivo je dejstvo, da poleg

navadnih fantov, deklet in nekaj otrok v tem dramskem delu nastopa tudi več študentov, srednješolskih absolventov in celo intelektualcev. Koliko večerov so že žrtvovali! Brecht je namreč zahteven. Dobra volja je premagala vse ovire in težave. Nihče izmed organizatorjev, nastopajočih in sodelavcev ni postavil nobenega pogoja, nobene zahteve, vsi imajo pred seboj samo en cilj: uspeti moramo! Večje harmonije, sloge, enotnosti zares ni mogoče pričakovati.

Ne bom na tem mestu opisoval raznih podrobnosti, ne našteval kaj vse je ta ali oni naredil, niti ne bom našteval vseh nastopajočih v tem dramskem delu, saj to spada k recenziji, vsekakor pa ne morem mimo, ne da bi omenil človeka, ki si je prevzel tako veliko nalogo kot je režija tega dela, to je Draga Gorupa in pa požrtvoval-

ne organizatorke — in obenem pobudnice — Stanke Hrovatinje.

Ko bodo te vrstice natiskane, bo Brechtov «Dobri človek iz Sečuana» že na odru Prosvetnega doma na Opčinah in verjetno bodo bralci imeli priliko tudi na drugem mestu brati kaj več o delu samem. Zato naj bo dovolj o tem.

Za zaključek pa želim še nekaj dodati: Na Opčinah se je konkretno izkazalo, da je kulturno delovanje v okviru prosvetnega društva tudi v sedanjih pogojih in okoliščinah možno krepko razviti in okrepiti. Konkretno se je tudi tukaj izkazalo, da so pregrade, ki so v preteklosti delile naše skupne sile, dejansko odstranjene. Z dobro voljo se da marsikaj doseči. In to naj bi bilo v vzgled ter v spodbudo tudi drugim krajem tako na Tržaškem kot na Goriškem.

Mirko Kapelj

Slovenski klub

Slovenski klub v Ul. Gepa je več, mnogo več kot klub: je neke vrste elitno prosvetno društvo, ki sicer ne ustvarja iz lastnih sil, pač pa posreduje kulturne in prosvetne vrednote svojim obiskovalcem in prijateljem. Prav gotovo je to v sedanjih pogojih še najuspešnejša oblika prosvetnega delovanja v samem središču mesta, saj so vsa prejšnja prizadevanja, da bi v središču mesta dobili močno in aktivno prosvetno društvo, propadla.

Morda bi zadoščalo v po-trditve te naše ugotovitve spomniti samo na nekatere najbolj uspele prireditve v lanskem in tudi že v letošnji sezoni, ki jih zelo verjetno nikoli ne bi bilo, če ne bi bilo Slovenskega kluba. Večer naše narečne pesnice Marije Mijotove ob izidu njene prve pesniške zbirke je odjeknil tudi preko meje in osvetlil v pravi luči talent, ki mu pripada pomembno mesto v slovenski književnosti; Gradnikov večer ob pesnikovi 80-letnici; proslava 60-letnice tržaškega pisatelja Vladimira Bartola; proslava 50-letnice pisatelja Borisa Pahorja; večer v počastitev istrskega pesnika in dramaturga Draga Gervaisa; kolektivna razstava slovenskih tržaških slikarjev, vmes pa še okrog 30 drugih lepih večerov.

S takim obračunom se Slovenski klub uvršča med najaktivnejše postavke kulturno-prosvetnega delovanja na Tržaškem.

Ker pa je klubovo delovanje — kot že rečeno — skoraj izključno posredovalnega značaja, ostaja še vedno odprto vprašanje mestnega prosvetnega društva, ki naj bi ustvarjalo tudi iz lastnih sil, ki naj bi torej pritegnilo k ustvarjalnosti predvsem nove mlade sile. Če so dosednji poskusi bili brez uspeha, s tem še ni rečeno, da ni v tem smislu mogoče ničesar več narediti.

J. K.

«Škamperlovci»...

(Nadaljevanje s strani I.)

Daljnosežnih načrtov za prihodnost si odbor še ni postavil. Do sedaj je priredil predavanje prof. Franca Habeja iz Postojne o «Lepotah našega Krasa», ter začel s prirejanjem nedeljskih čajank pri katerih so mladinci letos uvedli vabljivo novost: tombolo. Vsi napori odbora so sedaj osredotočeni v glavno društveno prireditev: silvestrovanje, novoletni ples, ki je že dolgo vrsto let edini vir dohodkov društva.

Ceprav so se v lanskem letu izjalovila vsa prizadevanja o ponovni ustanovitvi pevskega zbora in dramske skupine, odbor ni obupal. Od predsednika do zadnjega odbornika si prizadevajo, da bi poživili ti dve panogi prosvetnega delovanja. Pri Sv. Ivanu obstajajo perspektive za uspešno delovanje dramske skupine, treba bo samo zainteresirati širši krog mladincev, ki se v glavnem ukvarjajo s športom. Prosvetno - društvo «Slavko Škamperle» nadaljuje s svojim kulturno - prosvetnim poslanstvom pri Sv. Ivanu ter si prizadeva in vlaga v to delo vse svoje moči, da se ne bi Slovenci izgubili v italijanskem morju. Kulturno - prosvetno delo v takih razmerah je težavno, toda dokler društvo živi in dela ter stalno išče novih prijemov za uspešno pridobivanje članov, se ni bati, da bo narodna zavest izumrla. Samo pogumno naprej z novimi idejami in pobudami, med katerimi so tudi prirejanje izletov v matično domovino. Do sedaj so vsi odlično uspeli in udeležili so se jih tudi taki, ki sicer nikoli ne prihajajo v društvene prostore, toda so vsaj na izletu bili v slovenski družbi.

Ljotze Abram

Z otvoritve razstave tržaških slovenskih slikarjev v Prosvetnem domu na Opčinah

KO IŠČIMO NOVE PRIJEME

Vloga filma in fotografije v delu prosvetnih društev

Pobuda nekaterih prosvetnih društev, ki so se lotila predavanj z diapozitivi in predvajanj filmov za svoje člane, je vse pohvale vredna in bi morala zajeti vsa ostala prosvetna društva. Pri iskanju novih poti, uspešnejših prijemov in načinov za kulturno-prosvetno delovanje, tako v mestu kot na deželi, se do sedaj nismo dovolj zavedali vloge in važnosti fotografije in filma. Morda pa smo se tega le zavedali, a nismo našli način, kako naj bi se tega lotili. Iz dosedanjih, sicer skromnih, izkušenj bi lahko že nekaj sklepali. Koristna napotila pa bi dobili, če bi se o tej zadevi pogovorili s člani društev, da bi tako izvedeli, kaj bi jih najbolj zanimalo. To je važno za sestavo programa.

Avdiovizivna sredstva (radio, televizija, fotografija, filmi, risbe itd.) zavzemajo povsod vedno večjo vlogo, od vzgoje pa do komercialne propagande. Tako imamo v sporednih TV oddajah za šole, vaje, kmete itd. Dejstvo je, da si nekaj bolj zapomnimo, če poslušamo in gledamo. Prav tako je vsem jasno, da tako mladina kot odrasli v večji meri pridejo na predavanja s predvajanjem diapozitivov ali filma. To je tako očitno, da bi bila vsaka utemeljitev odveč.

Po tej ugotovitvi se nam postavlja vprašanje: «Kako naj začnemo?» Preden lahko odgovorimo na to vprašanje, si moramo biti na jasnem, kaj hočemo doseči in kaj imamo na razpolago. Fotografija in film sta namreč le sredstva.

Gola, suhoparna predavanja niso zanimiva in tako učinkovita; torej, predavanja s predvajanjem filmov in diapozitivov. Za to je pa treba imeti na razpolago ta sredstva. Ali jih imamo? Ni mi znano, če kakšno prosvetno društvo, ali naša osrednja prosvetna organizacija, zdaj razpolaga v zadostni meri z diapozitivi in filmi, če ima namreč foto in kinoteke. Na to pa bo vsekakor treba misliti, če hočemo razviti to vrsto delovanja v naših prosvetnih društvih. Sam projektor je sicer že nekaj, a ni dovolj. Pomanjkanje foto in kinoteke pa še ne pomeni in ne sme pomeniti, da moramo še čakati križem rok, saj smo že precej zamudili. Diapozitive in kratkometražne filme za nekatera predavanja in za marsikateri filmski društveni večer si namreč lahko sposodimo, lahko pa povabimo kot predavatelje tiste foto in kinomaterije, ki imajo že sami gradivo. To že delajo nekatera društva in imajo taka predavanja v svojem načrtu.

Podatki nam potrjujejo ugotovitve, da so taka predavanja dobro obiskovana in vseh občinstvu, pa naj gre za Spanijo, Finsko, Turčijo, kraško floro ali folklorno prireditve.

Za ureditev foto in kinoteke bi bilo zelo koristno, da bi osrednja prosvetna organizacija povabila foto in kinomaterije na skupno posvetovanje. Tako bi se namreč lahko dogovorili za nadaljnje delo s smotrnim programom. Napotila in smernice za sestavo tega programa in programa predavanj, kakor sem že prej omenil, bi dobili tudi med razgovori s člani društev; začetni program pa bi lahko že prej pripravili in ga začeli izvajati. Glede izbire snovi ne bi smeli biti težave, saj iz dosedanjih izkušenj in pogovorov lahko sklepamo, kaj lahko priredimo in kaj bo občinstvo zanimalo: potopisi po daljnih in sosednjih deželah, opisi in zgodovina naših krajev, higiena in zdravstvo, uspehi in dosežki znanosti, vesoljski poleti, politični dogodki po svetu z opisom dežele in njene zgodovine, kjer se dogajajo, zgodovina umetnosti, življenje in delo naših in tujih pisateljev, pesnikov in umetnikov, strokovna predavanja o cvetličarstvu, vinogradništvu, živinoreji itd.

Nikakor ne bi smeli pozabiti na dolžnost naših prosvetnih društev, da priredijo predavanja o deležu našega ljudstva v borbi proti fašizmu in v NOB.

Za vsa ta predavanja bi verjetno imeli večje težave pri iskanju predavateljev kot pri nabavi potrebnega materiala.

Razen omenjenih predavanj naj bi društva, ki imajo na razpolago primerno dvorano, prirejala za svoje člane, kakor so ponekod že začeli, filmske večere za odrasle in popoldanska predavanja kratkometražnih filmov za otroke. Take filme lahko dobimo na posodo tudi v trgovinah, ki prodajajo fotografske potrebščine, ali pri nekaterih društvih in organizacijah, ki imajo kinoteke. Prosvetna zveza bo lahko sestavila, če že nima, seznam diapozitivov in kratkometražnih filmov, ki so naprodaj ali si jih društva lahko sposodijo. Vsekakor pa je zelo važno, da vsako prosvetno društvo odsele bolj misli na ta način svojega delovanja. Uspehi bodo bogato poplačali ves trud.

Albin Bubnič

Prizor iz Košutove igre «Kriška osmica» s katero uspešno nastopa dramska skupina prosvetnega društva «Vesna» iz Križa

Šola in prosveta v Dijaškem domu

Danes, v dobi motorizacije, kina in televizije, je vedno težje pridobiti večje število ljudi za prosvetno delovanje. Poleg teh govora pa je še marsikje pomanjkanje primerne odra za nastope. V Slovenskem dijaškem domu v Trstu pa so pogoji za kulturno delo idealni. Tu je zbrano lepo število mladine, ki obiskuje vse vrste šol v mestu, od osnovnih do univerze. Dijaki imajo poleg udobnih dnevnih prostorov še dvorano, ki premore do 200 sedežev z razmeroma dobro opremljenim odrom. Poleg tega pa je uprava doma letos uredila še posebno kinodvorano za interni kino, ki predvaja mladini izbrane filme.

Večina gojencev obiskuje vse naše slovenske prireditve; naročeni so na vrsto mladinskih revij (Literarne vaje, Galeb, Pionir, Ciciban, Kurirček, Pastirček), domska čitalnica nudi poleg našega dnevnika tudi ves ostali slovenski tisk in revije. Tudi knjižnica je založena z nad dva tisoč knjigami.

Mladina v domu je v bistvu enaka ostali, ki nima možnosti živeti v takem kulturnem izobilju. Njena prvenstvena dolžnost je dober šolski uspeh, za katerega je nujno, da predsedijo dnevno nad osem ur ob šolskih knjigah. Vendar bi dom ne upravičil svojega obstoja, če bi nudil samo materialno udobje in skrb. Zato si vodstvo doma prizadeva, da vzbudi pri gojencih čim več zanimanja za izvenšolsko kulturno delo. Biti samo poslušalec v Avditoriju ali v prosvetnem društvu je premalo. Naša študirajoča mladina, naši bodoči intelektualci morajo sami prebaviti kulturna dela, da jim jutri nekaj ostane. Namen lastnega kulturnega de-

la v domu je predvsem ta, da dopolnjuje šolsko snov tako v splošno kulturnem kot nacionalnem pogledu.

Naj navedemo nekaj takih večerov, ki so jih v glavnem pripravili gojenci sami. V zvezi z dijaško predstavo Othella večer o lepem vedenju; glasbena večera posvečena 15. letnici rojstva G. Verdija in 70. letnici smrti P. I. Čajkovskega; večer z diafilmi; srečanje s Charlesom Chaplinom (večer so ponovili v p.d. Ivan Cankar); razprave kot na pr.: poleti v vesolje ali boj proti raku. Doslej je bila najobširnejša prireditev prejšnjo soboto, ko se je mladina spomnila velikega dne 29. novembra 1913. Za to priložnost

so poleg drugega sporeda zagrali še Klopčičevo enodejansko «Matu», ki je verjetno ob enem prva enodejanska nastudirana za tekmovalne dramske skupine.

Ob otvoritvi novega ozvočenja celega doma so po radiu oddajali poseben, za to priložnost pripravljen spored. V pripravi pa so še lastne radijske oddaje.

Gojenci sami imajo svoj izvoljen odbor, ki sporazumno z upravo usmerja življenje v domu. Poleg kulturnega dela je še šport in zabave, brez katerih si mladega človeka ne moremo predstavljati. Vsakdo, mlajši ali starejši gojenec, se lahko udeležuje, prva skrb pa je vsakakor — čimboljši šolski uspeh.

Edvin Svab

V ORGANIZACIJI P. D. BARKOVLE

Razpis za II. revijo slov. popevk - «Trst '64»

Zadnji rok za predložitev popevk je 20. dec. 1963

Prosvetno društvo Barkovlje pripravlja tudi za prihodnje leto izvedbo Revije slovenskih popevk.

Da bi bila izbira popevk čim številnejša, vsestranska in pestra vabi društvo vse one, ki želijo prispevati svoje popevke k sodelovanju.

Pogoji so sledeči:

1. Sodelujejo lahko - tudi z več popevkami - Slovenci, ki stalno bivajo v Italiji, predvsem oni s Tržaškega, Goriškega in iz Beneške Slovenije.
2. Pesmi morajo biti opremljene z naslovom, besedilom in harmonizacijo.
3. Udeleženci tega razpisa naj pošljejo svoje prispevke, označe-

Pevec, in pevke, solisti in skupine, (dueti, terceti, kvarteti), ki želijo nastopati prihodnje leto na II. reviji slovenskih popevk Trst '64, pošljite svoje prijave s točnim

naslovom do 20. decembra 1963 na naslov: Prosvetno društvo Barkovlje, Trst, Ulica Cerreto št. 12.

5. Izbrane popevke bodo objavljene v časopisu, medtem ko odklonjenih ne bomo vračali.

6. Zadnji rok za predložitev prispevkov s popevkami je 20. december 1963, upoštevajoč datum poštnega pečata.

7. Prispele popevke bo pregledala in izbrala posebna žirija in tri najboljše po vrstnem redu bodo nagrajene.

8. Naziv prireditve je: II. revija slovenskih popevk «Trst '64». Vsi, ki želijo sodelovati pri tej reviji so vabljeni, da prispevajo svoj delež.

naslovom do 20. decembra 1963 na naslov: Prosvetno društvo Barkovlje, Trst, Ulica Cerreto št. 12. Pravočasno vas bo posebna komisija povabila na preizkušnjo.

REVIIJE

Literarne vaje

Pojav srednješolskih listov med slovensko študirajočo mladino je najbrž tako star kot sama slovenska srednja šola. Pomen in značaj teh listov je bil kaj različen. Večjo tradicijo so si ustvarili listi v nekaterih srednješolskih zavodih; včasih se je kje pojavila tudi ena sama številka, n. pr. kak almanah ob maturi. Ti listi so bili navadno pisani z roko v enem samem izvodu, pozneje tudi natisnjeni v več izvodih in tu pa tam tudi razmnoženi na ciklostil ali podobne tehnike. Včasih so prešli ozki okvir ene same šole ali zavoda ter se predstavili kot splošno mladinski list, tiskan ter z določeno usmeritvijo, ki ni mogla pričakovati blagoslova šolskih oblasti. Znani pa so tudi primeri listov za srednješolce, na primer «Mentor», ki so jih za dijake pisali profesorji in drugi, torej ne dijaki sami.

Vsaj v sedanjem času pa nam ni znan primer tiskane slovenske revije, ki bi jo pisali dijaki sami, kot so tržaške «Literarne vaje». Tudi «Literarne vaje» imajo svoj začetek v tipkanem prvem letniku (trije izvodi) pred petnajstimi leti, pozneje pa so se razvile v dostojno revijo, katere kakovost pa je seveda odvisna od bolj ali manj krepke generacije, ki ji dobavlja prispevke. Bistveno se torej revija, kot je rečeno v uvodu k letošnji prvi številki, ne more spremeniti: ko namreč ta ali oni sodelavec bolj dozor, že zapusti srednjo šolo in torej tudi «Literarne vaje».

Ce torej pogledamo letošnjo prvo številko, lahko rečemo, da sicer res ni bistveno drugačna od prejšnjih števil, vendar lahko poudarimo, da je daleč od katerega neobčutljivega začetništva. Mogoče bi bilo to pripisati dejstvu, da so objavljene, razen dveh, sami prispevki višješolcev. (Zaleti pa je, da se tudi število sodelujočih nižješolcev poveča.) Nočemo navajati imena posameznih mladih literatov, vendar smemo reči, da nas še zlasti pritegnejo objavljene pesmi. V nekaterih prispevkih se tudi vidi, da pisci kar dobro obvladajo jezik.

Neko negativno pripombo pa je imamo, toda le v korist revije same. Pri nekaterih prispevkih naj bo uredništvo nekoliko bolj kritično, recimo bolj strogo. Da se z nekaterimi nerodnostmi pisec sam smeji — to bi se še preneslo, a ne gre, da se z neobčutljivim pisanjem smeji stvar, o kateri se piše.

Galeb

Pet let mlajši od «Literarnih vaj» je «Galeb», list za mladino, ki sedaj izhaja že deseto leto. Značaj te revije pa je precej drugačen: namenjen je predvsem osnovnošolski mladini, pišejo in ilustrirajo pa ga odrasli. In poudariti moramo, da imajo naši šolarji zares odlično revijo, saj so okrog nje zbrani ugledni sodelavci. Tako so za letošnjo drugo številko — o prvi smo že govorili — prispevali pesmi in prozo Ludovika Kalan, Pavle Martinc, Gustav Strniša, Fr. Roš, Dan'lo Gorinšek, France Bevk, Neža Maurer, Tonca Breščak, Rado Krangelj, Vojan Arhar, Robert Hlavaty, Stana Vinšek, Vida Serajeva, Vladimir Kodrič, medtem ko so za ilustracijo poskrbeli Robert Hlavaty, Leon Koporc, Klavdij Palčič, Milko Bambič, Rado Sovre, Ksenija Prunk. V številki so še prispevali o filateliji, o violini, o helikopterjih. Med prispevki mladih dopisnikov pa preseneča s svojim živahnim opisovanjem svoje poti v šolo Alenka Rebula z Opčin.

Mladika

Novembra je izšla 9. številka VII. letnika «Mladika», katoliške družinske revije. Kot običajno ima tudi ta številka poleg nekaterih literarnih prispevkov sestavke, ki se tičejo šole, prosvete, radija, tiska, gledališča itd. Nadalje so v številki prispevki, ki so tipični za družinske liste. V reviji sodeluje tudi novejši emigrant Leon Detela, ki se bo s svojimi kritičnimi sodbami mogoče zameril krogu, pri katerem sodeluje. (Ce se pa ne bo, tem bolje.) Lojze Škerl pa v tej številki odgovarja na neko pismo v zvezi z rubriko «Tudi vi? Tudi mi! Zakaj pa ne?». Kakor pismo samo ni dovolj konkretno, tako se tudi Škerlov odgovor vse preveč izmika. (Mimogrede in ne zgolj glede na to številko: v omenjeni rubriki je čisto precej simplicitizma; dandanes, ni mogoče odgovarjati na vsa vprašanja v stilu lahkega apriorizma.)

Pastirček

«Pastirček», ki je že vsa leta izhajal v manjši obliki, je z letošnjim letom postal večji ter po zunanji opremi (risbo na ovitku je napravil Klavdij Palčič) prikupen. Kot odgovorni urednik je podpisal Dušan Jakomin. V uvodni besedi k prvi številki je med drugim poudarjen pomen obvladovanja materinega jezika; zato pa je potrebno brati knjige slovenskih pisateljev in pesnikov. List, ki je predvsem za otroke osnovnih šol, je vsestransko še precej pešter. Izhaja vsak mesec razen poštne; napovedanih je devet števil. S tem, da je list prešel v drugo uredništvo, bo gotovo bolj kot doslej pomagal pri utrjevanju slovenske besede med šolarji. Rado Rauber

PORTRET Takih bi še potrebovali

Leta 1904 je prevzel vodstvo mavhinske šole učitelj Skof. To je bilo njegovo prvo službeno mesto. Enorazredna šola, tesni prostori, številni učenci, kakih 70. V takih razmerah ni bila lahka naloga. A mladi prosvetni delavec ji je bil kos, ker je vložil vanjo svoje sveže sile, svojo vestnost in natančnost. A vrhu tega se je stavil v službo ljudski prosveti in z uspehom vodil pevski zbor ter ga dvignil na dostojno višino. Prosvetne prireditve sta dopolnjevala sokolsko in godbeno društvo na pihala. Starejši vaščani se radi spominjajo te razpisane prosvetne dobe in pravijo, da so bili takrat sicer trdi, a vendar večkrat tudi prijetni časi. Se posebej, ker je bil včasih nagajivi šalivec Skof. Družabno življenje je uravnavalo kakršnekoli razlike. Ni lahko razumeti, da je danes v prosvetnem pogledu tolikšen zastoj in so vezi vsake skupnosti tako odpovedale. Tudi ta naš nekdanji učitelj je to ugotavljal s težkim občutjem, češ da je v vsakem pogledu negativno.

Njega ni več v naši sredi. Od predzadnje nedelje dalje počiva v svoji grobnici med našimi pokojniki, v kraju svojega prvega delovanja, kjer si je tudi izbral svojo družico. Minila so od takrat dolga leta, velika udeležba domačinov na njegovi zadnji poti je zgovorno potrdila, da smo ga in ga še bomo ohranili v lepem spominu.

J. F.

John Steinbeck in Erskine Caldwell o mladih ameriških književnikih

STEINBECK:

«...Zamerim jim zlasti to, da opisujejo svoj lastni odnos do problemov, namesto, da bi se problemov lotevali neposredno. Neodgovornost in brezbriznost sta razširjeni prav povsod. Vrednote se razkrajajo, posameznik izginja, zmeda je povsod... Na primer — mladi upornik danes ni več heroj, temveč mladinski delinkvent...»

Nujen povratek k nonkonformističnim vrednotam. Predstavniki francoskega NOVEGA ROMANA ne ubirajo starih poti, iščejo nekaj novega. To je pozitivno, to mi je všeč...

Zakaj ni v Ameriki sorodne književne struje? Ameriški založniki si v naši dobi ne mo-

rejo dovoliti kaj takega. Proizvodni stroški so previsoki. A bistvo ni v tem. Vsakdo, ki zna uporabljati pero, piše enostavno za radio, televizijo, reklamo... Blagostanje, to je edina skrb in edina dobrina. Pisanje je postalo trgovina...

Salinger je proizvod svoje dobe. Piše nezrele knjige za nezrele bralce. Updike? Ta se vsaj trudi, da bi dobro pisal... Edini bitnik, ki nekaj pomeni v književnosti, je Kerouac. Razumel je, da je uničevanje brez obnavljanja nesmiselno. Morda je med mladimi najbolj nadarjen Albee. Mislim, da je vreden zaupanja... Samo v trdih življenjskih pogojih, v borbi za obstoj se porajajo resnične umetnine...

CALDWELL:

«...Nikoli me ni zanimala tako imenovana intelektualistična proza, laboratorijsko delo. Nisem proti temu, da nekateri delajo intelektualistične eksperimente. To je njihova stvar. Književne vrste so različne. Osebo bi ne bil nikoli zadovoljen, če bi pisal samo za ozek krog bralcev. Književnost morajo razumeti vsi, ne samo izbrani. Književna oblika je kakor obleka in nekateri pravijo, da obleka naredi človeka. Jaz nisem tega mnenja, zato oblika zame ni posebno važna. Prava, resnična književnost mora biti enostavna in razumljiva. Najbolj enostavna oblika je dovtetna za najsubtilnejše izražanje...»

Bitniška generacija je popolnoma propadla. Njeni pri-

padniki so zablisteli le za kratkotrajno dobo kot nonkonformisti in ne kot pisatelji in tako ni od njih ostalo nič. Tako združevanje v skupine je obsojeno na propast...

Stanje sodobne ameriške književnosti je žalostno. Kako naj navedem neko ime, če mladega in talentiranega avtorja, ki bi napisal vsaj tri knjige, enostavno ni! Če se pojavi zanimivejši pisatelj, se po prvih uspehih, po prvih dveh knjigah odreče pravi književnosti in se posveti bolj pridobitnim poslom. Piše za film in televizijo. Ponavljam — ni avtorja, ki bi bil toliko vztrajen, da bi napisal vsaj tri dostojne knjige. In če pisatelj ni napisal vsaj tri knjige, je to mar pisatelj?...»

Iz dveh intervjujev. Priredila JK

Mesečni pregled kulturno - prosvetnega življenja slovenske narodne skupnosti v Italiji za razdobje avgust-november 1963

JULIJ

28. Proslava 50-letnice godbene družba v Trebčah s sodelovanjem trebensko-gropajske godbe, godb iz Nabrežine in s Proseka ter zborov Padriče-Boršt in Prosek-Kontovel.

AVGUST

5. Slikar Klavdij Palčič razstavlja v Benetkah v galeriji Gritti.
- 10.-11. Festival «Dela» v Dolini z nastopom pevskih zborov iz Boršta-Padrič in Križa, tria iz Doline, prof. Oskarja Kjudra s harmoniko ter orkestra «Miramar» s celotnim programom I. festivala slovenske popevke.
11. P.d. Prosek-Kontovel priredi izlet na Bled in Brezje.
11. P.d. «Slavko Škamperle» priredi izlet v Velenje.
16. Mladinska iniciativa priredi izlet na Koroško.
17. Slikarska razstava «ex tempore» na kmečkem taboru na Opčinah. Prvo nagrado si delita Klavdij Palčič in Sabino Coloni.
21. Obnovitev društva «Skala» v Gabrijah, ki je bilo ustanovljeno l. 1928 na sestanku pri Bricevih. Nov odbor: predsednik — Ludvik Marušič, podpredsednik Vid Primožič, tajnica Vilma Marušič.
20. Koncert komornega zbora iz

15. Orkester «Miramar» ponovi v Križu program I. festivala slovenske popevke.
15. P.d. «Skala» iz Gabrij priredi izlet v Kranj in na grobove talcev v Begunje.
18. V Katoliškem domu v Gorici I. kulturni večer posvečen sv. Cirilu in Metodu s prikazovanjem skioptičnih slik.
19. Slovenska prosvetna Matica v Trstu izda knjigo Umberta Urbanija «Petar II. Petrovič Njegoš» ob njegovi 150-letnici rojstva. Naslovna stran: Tone Mihelič.
22. Izlet p.d. «Slavko Škamperle» v Postojno, Rakovo dolino in Predjamski grad.
22. Praznik tiska v Ljudskem domu v Križu z nastopom društva «Vesna» s Košutovo igro «Na kriški osmici» in s sodelovanjem «Veselih rudarjev» iz Idrije.
22. Literarni večer Slovenske prosvete v Ul. Donizetti. Svoja dela so brali književniki: Lev Detela, Milena Merlak-Detela, Vinko Beličič, Stanko Janežič. Uvodna beseda o temi «Kaj je z našo knjigo» — Jože Peterlin.
29. Praznik grozja v Boljuncu z nastopom pevskega zbora pod vodstvom Ubalda Vrabca.
29. Letni občni zbor Zveze slovenske katoliške prosvete v Gorici. Zveza združuje katoliška društva iz Gorice, Pevme in Števerjana.

1. 1964. Revijo organizira p.d. Barkovlje.
14. Na pobudo Narodne in študijske knjižnice predava v Gregorčičevi dvorani prof. dr. Niko Kuret o Retoromanih.
15. Prof. dr. Niko Kuret predava o Retoromanih na sežu SPZ v Gorici.
15. Koncert baročne glasbe v Slovenskem klubu. Uvodna beseda dr. Gojmir Demšar. Izvajajo: Miloš Pahor (flavta), Roberto Cimadori (spinet), Dina Slama (mezzosoprano), Guerrino Bisiani (čelo).
17. Otvoritev barkovljanskih večerov v p.d. Barkovlje s predavanjem Toneta Penka o življenju delfinov.
19. Premiera SG «Iz take smo snovi kot sanje» na stadionu «Prvi maj». Gostuje Vera Perova iz Ljubljane.
- 19.-20. Razstava slovenske knjige v p.d. «Igo Gruden» v Nabrežini.
20. SG uprizori tragedijo «Othello» na Opčinah z Mirando Caharijo v vlogi Desdemone.
21. Gostovanje SG z «Othello» v Tolminu.
22. V Slovenskem klubu predavanje dr. Roberta Hlavatyja o «Medicinski in literarni podobi človeškega srca».
22. Gostovanje SG z «Othello» v Idriji.
23. Gostovanje SG z «Othello» v Postojni.
24. Občni zbor p.d. «Slavko

Mladi tržaški slikar goriškega porekla Robert Faganel ob svoji sliki

27. Marijina družba v Trstu v Ul. Risorta uprizori igro «Tujec».
27. Rojanska igralska skupina nastopi na proslavi v Marijinem domu v Rojanu z dramskim prikazom iz študentskega življenja «Luč z gor».
29. Otvoritev umetniške razstave v Slovenskem klubu v korist žrtev v Skopju in v Valiontu. Razstavljali so: Milko Bambič, Robert Faganel, Robert Hlavaty, Avrelj Lukežič, Rudolf Saksida, Lojze Spacal, Klavdij Palčič in Ukmar.

10. SG gostuje na Opčinah z «Othello».
12. V SKPD v Števerjanu predavanje «o Čilu in Argentini». Predavatelj Zaletel.
12. Glasbeni večer v Slovenskem klubu z nastopom gojencev šole Glasbene Maticе in s počastitvijo spomina lani umrlega tržaškega skladatelja Vasilija Mirka.
14. Predavanje Marija Magajne v p.d. «Igo Gruden» v Nabrežini o Finski.
16. V Slovenskem kulturnem klubu predavanje dr. Rafka Dolharja o potovanju po Švedski, združeno s prikazovanjem barvnih slik.

NOVEMBER

1. Otvoritev razstave Roberta Faganela v goriški pasaji.
2. Člani slovenskega kulturnega kluba obiščejo grob benečanskega pesnika in rodoljuba Ivana Trinka v Trčmunu.
3. SG na Opčinah — «Iz take smo snovi kot sanje».
4. SG gostuje v Piranu z «Othello».
5. SG gostuje v Kopru z «Othello».
5. V Slovenskem klubu večer Draga Gervaisa s sodelovanjem prof. Vinka Antiča, prof. Nedeljka Fabbria in Ljuba Pavešiča z Reke.
6. SG gostu v Novi Gorici z «Othello».
8. Večer kratkometražnih filmov v p.d. «Skedenj» (Aljoša Zerjal).
8. Predavanje dr. Roberta Hlavatyja v Gorici v klubu «Simon Gregorčič» o temi «Medicinski in literarni prikaz človeškega srca».
9. Koncert Invalidskega pevskega zbora iz Ljubljane na stadionu «Prvi maj» v organizaciji Prosvetne zveze.
9. SG gostuje v Nabrežini v p.d. «Igo Gruden» — «Iz take smo snovi kot sanje».
9. Martinovanje p.d. «Briški gric» v Števerjanu.
- 9.-10. V p.d. «Skedenj» razstava slovenske knjige.
9. Predavanje prof. Alojza Rebele v Slovenskem kulturnem klubu o poeziji Edvarda Kocbeka.
9. V Akademskem klubu v Gorici predavanje o Petru II. Petroviču Njegošu.
10. Koncert Invalidskega pevskega zbora iz Ljubljane v Ljudskem domu v Križu v organizaciji Prosvetne zveze.

16. Verdijev večer v p.d. «Barkovlje». Predavanje dr. Gojmir Demšarja.
16. Martinovanje p.d. Fevma in Oslavje z nastopom instrumentalnega tria iz Števerjana in martinovanje p.d. «Vrba» v Sovodnjah.
16. SG gostuje v Križu z «Othello».
17. SG gostuje v Križu z «Othello».
19. «Bevkov večer» v Slovenskem klubu s predavanjem Franceta Bevka o temi «Moja pisateljska pot».
20. «Bevkov večer» v klubu «Simon Gregorčič» v Gorici s predavanjem Franceta Bevka o temi «Moja pisateljska pot».
22. II. filmski večer v p.d. «Skedenj» (Aljoša Zerjal).
22. Društveni večer v p.d. «Ivan Cankar» posvečen Charlieu Chaplinu s predvajanjem filmov.
23. SG gostuje v Dijaškem domu s predstavo «Iz take smo snovi kot sanje».
- 23.-24. Razstava slovenske knjige v p.d. «Lonjer-Katinara».
24. Kulturna prireditev na Kontovelu s sodelovanjem pevskega zbora, recitatorjev, solistov in dramske skupine p.d. «Vesna» s Križa z uprizoritvijo «Na kraški osmici».
24. V Katoliškem domu v Gorici «Cecilijanka 1963» z nastopom pevskih zborov iz krajev: Štomer, Števerjan, Podgora, Standerž, Sovodnje, Rupa, Dobrdo, Oktet Planika, «Lojze Bratuž» iz Gorice in zbor Marijine družbe iz Gorice.
26. Premiera SG v Avditoriju: Gerolamo Gigli «Don Pilonova sestrice».
26. V Slovenskem klubu predavanje dr. Gojmir Demšarja o «Italijanski romantični operi in Giuseppeu Verdiju» z izvajanjem odlomkov iz Verdijevih del.
26. Predavanje župnika Simčiča v SKPD v Števerjanu o Alojziju Gradniku.
27. Repriza «Don Pilonove sestrice» v izvedbi SG v Avditoriju.
29. V p.d. «Slavko Škamperle» predavanje prof. Franceta Habaja o «Lepotah našega Krasa» s prikazovanjem barvnih diapozitivov Plitvičkih jezer.
29. SG uprizori v p.d. «Ivan Cankar» «Iz take smo snovi kot sanje».
30. Folklorni večer v Miljah v občinski telovadnici z gostovanjem ansambla «Tamburica» iz Zagreba.
30. Prosvetno društvo «Opčine» uprizori v prosvetnem domu na Opčinah Bertolta Brechta igro «Dobri človek iz Sečana».

Z razstave slovenske knjige v prosvetnem društvu «Lonjer-Katinara»

OKTOBER

- Celja na poti v Arezzo. Organizator SPZ. Čisti dobicek za žrtve potresa v Skopju.
25. P.d. Andrej Čok na Opčinah priredi izlet na Vršič z ogledom botaničnega vrta.
25. P.d. Skedenj priredi izlet v Rakov Skočjan, Logatec, Predjamski grad in v Postojno.
27. Slovensko gledališče gostuje v Ljubljani v Križankah z «Lazarjem s p'dkancem».
29. Učenci slovenskih šol v Trstu razstavljajo svoje risbe v umetniški galeriji v Piranu.

SEPTEMBER

1. Festival «Unita» na Pončani z razstavo knjig in časopisov (tudi slovenskih) ter z nastopom slovenskega pevskega zbora iz Križa.
1. Števerjansko katoliško prosvetno društvo priredi v Katoliškem domu v Gorici «Praznik grozja» z gostovanjem Odra «Mladje» iz Koroške s predstavo kmečke igre «Mati Tereza».
2. Otvoritev slikarske razstave Roberta Faganela v galeriji Rossoni.
8. Pevski zbor iz V. Repna na izletu v Crikvenici.
8. P.d. Matjašič iz Barkovlj organizira izlet k partizanski bolnišnici «Franja» pri Cerknem.
14. Nastop glasbenega ansambla «Beneški fantje» v Prosvetnem domu na Opčinah.
15. Nastop glasbenega ansambla «Beneški fantje» pri Sv. Barburi.

1. Otvoritev «torkovih večerov» v Slovenskem klubu v «Gregorčičevi dvorani» z nastopom pevskega zbora «J. Galus» pod vodstvom Ubalda Vrabca.
4. Izšel je ponatis I. letnika «Literarnih vaj». Prva številka je izšla dec. leta 1949.
5. Otvoritev prve kolektivne razstave primorskih likovnih umetnikov v Kopru. Iz Trsta in Gorice so sodelovali: Klavdij Palčič, Robert Hlavaty, Avgust Černigoj, Rudolf Saksida in Lojze Spacal.
5. Prvi «sobotni večer» Zveze demokratičnih srednješolcev v Trstu z diskusijo o kulturnem delovanju zveze in o napredni mladinski reviji «Mladinska tribuna».
8. V Slovenskem klubu «Večer pisatelja Borisa Pahorja» ob 50-letnici njegovega rojstva. O pisatelju je govoril Filibert Benedetič.
10. V Slovenskem klubu v Ul. Geppa srečanje s pisateljem Vladimirom Bartolom. Pisateljevo delo in življenje je orisal prof. Andrej Budal.
11. Predpremiere «Othella» v izvedbi Slovenskega gledališča za dijake slovenskih srednjih šol na stadionu «Prvi maj».
12. Otvoritev gledališke sezone 1963-64 Slovenskega gledališča v Trstu s premiero Shakespeareove tragedije «Othello» na stadionu «Prvi maj».
13. Razpis za II. revijo slovenske popevke na Tržaškem za

- Skamperle». Izvolitev novega odbora: predsednik Niko Skamperle, tajnica Neda Mitjotova.
25. Izid I. številke X. letnika mladinske revije «Galeb». (Urednik Milan Jereb).
- 26.-27. Razstava filatelističnega kluba «Lovrenc Košir» ob 10-letnici obstoja kluba.
27. SG uprizori na Kontovelu «Iz take smo snovi kot sanje».
27. Kulturno zabavno prireditev v Prosvetnem domu na Opčinah s sodelovanjem članov p.d. «Vesna» iz Križa, moškega zbora in dramske skupine z veseloigro «Kriška osmica».

Pred nedavnim je bil gost Slovenskega kluba tržaški pisatelj, svetovni rojak Vladimir Bartol. Na sliki s književnikom Andrejem Budalom in predsednikom Slovenskega kluba Robertom Hlavatyjem

iz naših krajev

TEDEN

Vprašanje vzpostavitve levega centra v Trstu se je v tem tednu spet pomaknilo naprej s tem, da so tajniki štirih strank v četrtki parafirali načelni okvirni politični sporazum o programih občinske in pokrajinske uprave. Pogajanja se bodo v podrobnostih nadaljevala prihodnji teden.

Tržaški občinski svet je tudi v tem tednu zasedel dvakrat. Na ponedeljkovi seji so v precej ostrih oblikah razpravljali o sporih v Stalnem gledališču oz. nedopustnem vmešavanju političnih strank v programsko politiko gledališča. Izvolili so tudi komisijo, ki bo proučevala vprašanje municipalizacije mestnih avtobusnih prog, na začetku seje pa so počasi spomin umornejšega predsednika ZDA Kennedyja. Na petkovi seji pa so med drugim spet govorili o spomeniku partizanov na pokopališču pri Sv. Anji v zvezi s poudaritvijo zadnjega sklepa. Proti napisu na spomeniku in proti črtnu, da je napis samo v italijanski, sta protestirala svetovalec KPI Gombac in FSI dr. Pincherle. Proti sklepu o tem spomeniku so nato glasovali svetovalec KPI in dr. Pincherle (FSI), en svetovalec se je vzdržal glasovanja, vsi ostali pa so sklep potrdili. Demokristjanska svetovalca pa sta predlagala naj bi v Trstu posvetili dve ulici pokojima papežu Janezu XXIII. in Kennedyju.

V sredo se je sestel tudi miljski občinski svet, ki je prav tako v uvodu počestil spomin predsednika ZDA Kennedyja, nato pa razpravljalo o raznih vprašanjih. Med drugim je svet soglasno odobril resolucijo, ki opozarja na stalno vihanje cen in sklenil ustanoviti poseben odbor, ki bo nadzoroval cene.

Kar zadeva cene potrošnih predmetov, ki se vsako leto neposredno pred prazniki začnejo neupravičeno višati, so razpravljali tudi na seji izvršnega odbora Nove delavske zbornice CGIL, jutri pa bo v tej zvezi na prefekturi sestanek županov vseh občin in predstavnikov raznih gospodarskih kategorij in ustanov.

Na 29. nov. dan jugoslovanske republike, je jugoslovanski generalni konzul v Trstu Rudi Janhuba priredil na konzulatu SFRJ tradicionalni sprejem, katerega so se udeležili najvišji predstavniki krajevnih oblasti in številni drugi povabljeni. Dan jugoslovanske republike pa so proslavili skupno tudi jugoslovanski in italijanski obmojni organi, ki so bili gostje jugoslovanskih kolegov pri Fernetičih in pri Skofljah.

Slovensko kulturno življenje

Je zopet zabeležilo novo premiero SG «Don Pilonova se strica». Javnost je igro kot tako sprejela z deljenimi mislimi, medtem ko je igralcem dala za njihove kreacije vse priznanje. Predstavniki slovenskih kulturnih ustanov in organizacij, kakor tudi predstavniki strank, ki vključujejo Slovence, so si prvič ogledali gradnjo Kulturnega doma, ki je že v zaključni fazi. V slovenskem klubu je predelal dr. Demšar o Verdiju, v p.d. «Slavko Škarnar» so imeli lep predavanje o «Lepotah našega kraja», v p.d. «Ivan Cankar» je nastopilo SG z «Iz take smo snovi kot sanje», sinoci je v Miljah nastopil ansambel «Tamburica» iz Zagreba, v prostnem društvu «Opčine» pa so imeli premiero Bertolta Brechta «Dobri človek iz Sečuana».

Včeraj popoldne se je v okviru študentskih razstav v Goriški tradicijski hiši Andrejev sejem. Najpomembnejša na tem sejmju je razstava industrijske in obrtniške, veliko zanimanja občinstva pa pritegujeta razstavi kmetijskih strojev in vina. Večina razstav bo odprta do danes, jutri. S tem se bo zaključila tudi mednarodno tekmovalnijski zborov. Sodelujejo italijanski in slovenski zbori iz tržaške, goriške in videmske pokrajine, zbori iz Slovenije in Koroške. Tekmovalnica bodo prihodnjo soboto in nedeljo. Prireditelji so že nalepili lepake s programom nastopov.

Prejšnji teden so člani slovenskega gledališča iz Trsta sodelovali v Dijskem domu z Javorčkim izborom Shakespearovih del iz takšne smo snovi kot sanje.

Nastopi Mire Sardoeve, Jožka Lukeša in Staneta Stešiniča je poleg dijakov prisostvovalo številno občinstvo. V okviru večerov ob sredah pa nas je fotoreporter «Prilomski dnevnik» Mario Magajna popeljal na Finko, v ožje tisočih jezera.

V Katoliškem domu so priredili koncert desetih goriških pevskih zborov z naslovom «Cecilijanka 1964». Prireditelji se je udeležilo veliko Slovencev z vseh krajev Goriške. V katoliškem društvu v Steverjanu pa je domači župnik Sedej predaval o pesniku Alojzu Gradniku, svojem ožjem rojaku.

Sofertji ATE zopet stavlajo. Ravnateljstvo je namreč pisмено potrdilo prejšnje stališče, kar pa pomeni, da zavrača stališče delavcev. Stav, kati so tudi delavci rupenske papirnice, ker jih neredno plačujejo. Zaostriev je nastala tudi na tekstilnem sektorju.

NEKAJ S PEČI NA GORIŠKEM

Zgodovina vaške luže in življenja okrog nje

Vodovod je rešil vprašanje preskrbe z vodo - Lužo so zasuli Prostor bi lahko uredili za spomenik padlim vaščanom

Zima je tu in z njo doba, ko se lahko najde nekaj več časa in prilike za kramljanje. To velja za Peč (občina Sovodnje) in njene prebivalce.

Ko pridemo mimo vaškega pokopališča do vasi, nas pri prvem križišču, na levi strani, preseneči zapuščen in z robidovjem zarasčen kotiček. Se pravi desetimi leti je bila tu vaška luža. Včasih so tudi posamezniki v vasi imeli svoje lastne mlake, primerno globoke in široke jame, kamor se je stekala deževnica. To je bila seveda le začasna rešitev preskrbe z vodo, in v ostri opreki z zdravstvenimi predpisi. Na Peči, ki je znana na skali, je bilo že od nekdaj težko izkopati primerne vodnjake. Naši pračedeji pa so »kljub temu izkopali sredi vasi 36 m globoke vodnjak, ki je bil blizu s kamenjem ter je daljal kar dobro pitno vodo. Danes pa je vas dosegel občinski vodovod in v vprašanje preskrbe s pitno vodo bi moralo biti dokončno rešeno.

Pa povrnimo se k naši luži, kjer se je včasih, ko smo bili skromnejši, odvijal del vaškega življenja. Okrog nje so rasli topoli in murve, vaški fantje so prirejali javne plesne v bližini. Na nekem takem plesu se je dekletu odrgala peta pri čevlju, drug opazil. Danes se tisto dekle, prijetna žena, gotovo rada spominja lepih trenutkov, ki jih je takrat in v ključu tisti »tehnični« nezgodni doživela, zlasti ko bo brala te vrstice.

Med prvo svetovno vojno je bila Peč v prvi bojni črti in seveda je postala ena sama

Važno opozorilo vinogradnikom

Kmečka zveza in Zveza malih posetnikov opozarjajo vse vinogradnike, da morajo do 10. decembra prijaviti količino letošnjega pridelka vina. Prav tako je treba tudi prijaviti ostanek prejšnjega pridelka.

Obrazce za prijavo lahko dobite tudi na tajništvo KZ in ZMP v Ul. Geppa 9, kjer vam bodo nudili potrebne informacije. Vinogradniki ne zamudite, ker roka ne bodo podaljšali.

razvalina, po polju okrog vasi pa so se križali strelski jarki. V bližini luže so postavili topi in vojski so si uredili zaklonišča. Na lesene nosilce so postavili betonsko ploščo. Pri podirjanju te zgradbe se je po končani vojni smrtno ponesrečil neki vaščan. Nato so lužo obzidali in ji zabetonirali dno. Ker pa le začelo puščati, so ga morali leta 1935 ponovno zabetonirati. Živina ni rada pi-

lavo na robu luže blato, ki so ga vaščani potem nabirali na kupe, kjer se je osušilo ob nasprotnem zidu in služilo zelo dobro kot gnojilo za okoliške vrtove. Včasih so bili tako malenkostni, da je prišlo do prepira med sosedi, ker je bil eden urnejši od drugega in mu je pred nosom odnesel kupček blata.

Da ne pozabimo komarjev, ki jih okrog luže tudi ni manjkalo. V zimskih mesecih pa, ko je luža zamrznila se je začelo drsanje. V veliko veselje otročadi in v skrb staršev, ki so se bali za otroke in za njihove podplate, ki so pri drsnju močno trpeti.

Vseh teh »folklornih« zanimivosti danes ni več. Pred kakimi desetinami leti so delavci nekakega zimskega delavstva porušili mid in lužo zasuli. Zal predreka pač zahteva svoje. Zal pa današnje stanje okrog bivše luže ne služi v okras vasi. Res, da smo se skoro navadili na to grobljo, komu pride celo prav, da tam odloži nepotreben odpadni material. Vendar pa nastane vprašanje, kako bi boljše izkoristili ta kos občinskega zemljišča, ki ne pride za gradnjo v postev, ker je premajhno.

Neki vaščan je predlagal, naj bi odstranili grobljo ter na tem mestu uredili prostor za spomenik padlim v zadnji vojni. V NOV je padlo 6 vaščanov, trije pa se niso vrnili iz nacističnih taborišč. Po drugih vasi se so postavili take spomenike svojim padlim, ki so šli v smrt za boljše življenje nas vseh. Na žalost je šel ta predlog v pozabo in vemo zakaj je tako. Prav bi bilo, če bi se pozanimali za vse potrebne in pripravili primeren načrt za uresničitev te zamisli. S časom se bo morda vendarle dalo kaj ukreniti, da se oddolžimo spominu padlih junakov.

M.

DOLINA

V nedeljo je po dolot bolezni umrl v tržaški bolnišnici Lektor Vodopivec iz Doline Štef. 101, po domače »Sirkova«. Star je bil 68 let in se je pet let zdravil doma in v bolnišnici. Njegovo študijstvo ni bilo lahko, saj je še kot osemitni otrok izgubil starše. Med prvo svetovno vojno je padel v rusko ujetništvo. Po vrnitvi iz

poznali v njegovem rojstnem kraju in pri Sv. Jakobu, ker je Bertolich, Cesarjih in Fogeligh do leta 1921 vodil cerkveni pevski zbor in domačo godbo na pihala, cerkveni pevski zbor pri Sv. Jakobu pa je vodil do leta 1934.

Naj mirno počiva, njegovim svojcem in sorodnikom na izraze našega sočutja.

SLIVNO

Kdor hoče k nam po poti iz Sesljanja, Sempolaja ali Prečnika, naj pride le peš, ker bi mu vožnja povzročila le slabo kri. Tako smo namreč povežani s sosesčino. Vendar drži, da te poti služijo pretežno tujim vozilom. Te zadeve o naših občinskih poteh bi niti ne omenjali, saj smo že dovolj o tem pisali, če bi ne bili silili, da se z njo resno ukvarja tudi občina in bi rada te poti uredila. A žal ni dovolj dobra volja, ampak tudi dobra mošnja.

Pred nekaj dnevi se je na križišču ob trgovini ustavila trila tržaških izletnikov. Tam je tabla z napisom »Trattoria Sardoche in kašpot. Eden izmed njih se je začudil, ker ni šlo slovenskega napis »gostilna«, češ, da je Slivno slovenska vas.

Ujetništva se je leta 1920 poročil z Marijo roj. Strajn, ki mu je plovila štiri otroke, od katerih so trije še živi.

Pokojni Vodopivec je bil na prednega mišljenja in je bil zaradi tega pod fajšom tudi preganjan. Večkrat so ga zaprli, leta 1930 pa ga je poseben fasisistični sodišče obsodilo na 5 let zapora. Odsedel je 6 mesecev, ker je bil deležen splosne amnestije. Popolnoma naravno je bilo torej, da je med zadnjo vojno bil aktivist in tajnik OF. Imel je ilegalno ime Luka. Po poklicu je bil delavec in je več let delal v železarni pod Skednjem ter pri raznih drugih podjetjih. Vsi, ki so ga poznali, so ga spoštovali zaradi njegovega značaja in zavednosti.

Hudo prizadeti ženi, otrokom in sorodnikom izražamo iskreno sočutje, dragemu pokopniku pa naj bo lahka zemlja.

Franc Vatovec

V tork je nenadoma umrl Franc Vatovec, ki je bil star 85 let in je stanoval o Trstu - Ul. Matičica 10. Po rodu je bil iz Bertolice pri Kopru. Sodeloval je pri utrjevanju slovenskega zadržanost na Kolpškem ter je nekaj let imel gostino in trgovino pri Cesarjih. Leta 1924 se je preselil v Trst in je naprej imel go-

stilo v Ul. Bosco, potem pa zastopstvo zavarovalnih družb. Zadnja leta je skoraj do svojega zadnjega dne pomagal svoji hčerki pri prodaji sadja in zelenjave na pokritem trgu. Pokopnik zapuščena žena, 4 hčerke in 3 sinove.

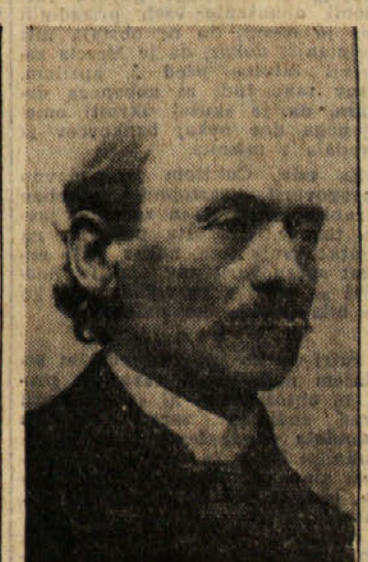
Pokojnega Vatovec so dobro

Med najbolj zaslužne barkovljanske može spada prvi barkovljanski zdravnik dr. Simon Pertot, ki se je rodil v Barkovljah 28. oktobra 1845 kot sin srednjega posestnika. Medicino je študiral v Gradcu, kjer je promoviral leta 1871.

Med medicinskim študijem je postal nanj pozoren profesor patološke anatomije Herschel, ki ga je zaposlil že v zadnjih semestrih študija kot demonstratorja. Po promociji kot asistenta, ki je bil habilitiran in narediti za svojega naslednika. Seveda se je graška fakulteta uprla, da bi Slovence naredil akademsko kariero. Zaradi tega se je potegoval Pertot za novoustanovljeno mesto profesorja v tržaški bolnišnici ter je tudi to mesto dobil. To pa zaradi svoje kvalifikacije in kljub tedanji politični usmerjenosti tržaškega magistrata. Projektorstvo službo je opravljal 27 let. Umrl je 14. septembra 1907 v Trstu in je pokopan na barkovljanskem pokopališču.

Zanimiva njegova objava o kramatologiji, priobčena leta 1901. Cianek v Proteus XV, 2, 46-49 navaja to delo in opisuje tudi način postopka pri kramatologiji in njegov pomen.

O Rungejevih prvih polzkusih ni vedel Pertot nicesar. Nemci niso vzeli Rungejeve objave (1835-1852) na znanje. Obširni Hirschev biografski leksikon znamenitih zdravnikov omenja Rungeja kot balneologa in elek-

Dr. Simon Pertot

troterapevta ter navaja deset publikacij iz teh njegovih dveh področij s pripombo, da je priobči se več drugih strokovnih člankov.

Ruski rastlinski fiziolog Cvet pa je objavil svoj način kramatografije šele leta 1906 »Adscriptionsanalyse und kramatografische Methode« Berichte deutsch. botan. Ges. 24, 284, 1906, ter se je posluževal pri tem drugačnih pripomočkov in ne filtriranega papirja.

Pertot ni dal svojemu postopku nobenega imena. Šele Viktor Schilling (zrojen leta 1883) je v

DANES V ČAMPORAH

Praznik in razstava domačega vina

Dobro so se pripravili za postrežbo gostom Sodelovala bo domača godba na pihala

Ocenjevalna komisija je izbrala najboljša vina

Danes ob 16. uri se bo začel v prostorih kulturnega krožka »Alma Vivoda« v Čamporah praznik vina z razstavo domačega vinskega pridelka. Najboljša vina bodo nagradili.

Vina iz Miljskih hribov ni treba hvaliti, ker ga prijatelji in poznavalci dobre kapljice znajo ceniti. Zato je skoraj odveč vabilo na številno udeležbo. Omenimo naj samo, da bodo točili vina nekaterih vinogradnikov, ki so na vseh dosedanjih razstavah bili nagajeni. V Čamporah so tudi letos prvi začeli, kakor prejšnja leta, z razstavo in prodajo novega vinskega pridelka. Že med tednom so se pripravili, da bodo gostom postregli s primerno hrano in domačim posestnim vinom ter jim nudili prijetno zabavo v veseli družbi.

Kdor nima svojega vozila, se lahko pripelje z avtobusom. Na prazniku bo igrala domača godba na pihala.

Za pust bo vinska razstava, kakor prejšnja leta, v Miljah, za »Majnico« v Dolini, poleti pa na Repentabru in v Nabrežini. Nicesar se še ne ve, če bodo na ta način prišla do večje uveljavitve tudi vina iz zgošnje in tržaške občine.

Važno opozorilo dvolastnikom

Dvolastniki, ki imajo zemljišča onstran meje, naj takoj plačajo davke za zemljišča, ki jih imajo na jugoslovanski strani. Sami dobro vedo, kje morajo plačati davke, da ne bodo imeli neprijetnih posledic.

R. P.

Polpna pomoč avtomobilistom

- Pralna postaja
- Mehanična delavnica
- Elektroavto
- Karoserija

Special GARAGE

ROTONDA BOSCHETTO 3.1
Telefon 95.007
(nasproti bencinske črpalke Total)

Veljaven od 1. do 7. decembra

- OVEN** (od 21. 3. do 20. 4.) Bode uvideti in imeti priložnost, da se srečate z drago osebo. Zanimivo srečanje, a brez posledic. Pazite na strupene jezike. Dosegli boste uspeh in osebno zadovoljenje. Nepriznani obisk.
- BIK** (od 21. 4. do 20. 5.) Ugodni dnevi za sentimentalne zadeve. Oseba, ki jo boste slučajno spoznali vam bo rada pomagala. Nova pot v poklicnem delu, kjer pa morate biti previdnejši in se paziti pred nevoljčevci.
- DVOJČKA** (od 21. 5. do 20. 6.) V srčnih zadevah se bodo razmere uboljšale. Če boste negotovi, in boste preveč razmišljali, lahko izgubite zanimivo priložnost. Ne spustite se v nove podvige in neki vaš načrt ne temelji na stvarnih osnovah.
- RAK** (od 21. 6. do 20. 7.) Zvezde so vam zelo naklonjene in to tako glede srčnih kot glede poslovnih stvari, pa se zdravite od odlično. Nepredvideni obisk lahko odpre nove širše perspektive. Zanimivo pismo.
- LEV** (od 21. 7. do 20. 8.) Ko se boste razgovarjali z osebo, do katere niste ravnodušni, boste nekoliko oprenejši, saj se lahko idila razbije. Vendar pa zvezde niso naklonjene in lahko z malo taktika bolje uspete. Pri delu neka nepričakovana ovira.
- DEVICA** (od 21. 8. do 20. 9.) V srčnih zadevah obzorje se ni povsem jasno. Spoznali boste simpatične osebe, s katerimi boste imeli zanimive razgovore. Ljubezenske dogodivščine. Glede poslovnih stvari neka nejasnost.
- TEHNIKA** (od 21. 9. do 20. 10.) Dobro boste razpoloženi, saj boste deležni dokazov ljubezni, ki vas bodo prijetno presenetili. Nove perspektive v poklicnem delu in možnost zaslužka treba pa biti oprezen in vse natančneje proučiti.
- SKORPIJON** (od 21. 10. do 20. 11.) Mlaka vas bo ljubzensko dogodivščina, toda razmere niso ugodne in se lahko marsikaj pokvari. Vplivne osebe vam lahko pomagajo pri napredovanju. Ugodno se bo zaključila stvar, ki se je zavlačevala dalj časa.
- STRELEC** (od 21. 11. do 20. 12.) Dobro boste razpoloženi in vas bodo mikale sentimentalne dogodivščine, za kar bo dokaj priložnost. Mirno ozračje na delovnem področju, kjer boste uveljavili neko vašo misel. Zanimivo pismo.
- KOZOROG** (od 21. 12. do 20. 1.) Izredna sreča v srčnih stvareh. Vse se bo razvijalo kakor si sami želite. Z neko osebo prijeten pomenek in zabava. Nove perspektive v poklicnem delu.
- VODNAR** (od 21. 1. do 20. 2.) Zvezde vam bodo naklonjene in boste lahko našli stik z osebo, ki vam je pri srcu. Pridrži bolj sprotni in se morate otežiti ljubeznivosti. Dobri odnosi na poklicnem delu, kjer boste uresničili nekaj načrtov.
- RIBI** (od 21. 2. do 20. 3.) Sreča vam bo zelo naklonjena in boste kovali prijetne načrte za prihodnost. Uresničila se bo neka vaša skrita želja. V poklicnem delu nekaj ovir, ki pa jih boste s prižadnostjo lahko premagali.

PHILIPS

več vrednosti vašemu denarju

KNEZ VALTER NABREŽINA

Tel. 20.123 Za izvoz poseben popust

PIVOVARNA LAŠKO

GOLDING PIVO

Polov »Zlatorog Piva« se prodaja v gostilnah tudi znani »LAŠKI GOLDING«

Zaloga za Trst in okolico, tel. 225102

Glavno zastopstvo: »AGROIND« - TRST, Via Valdirivo 36

ŠPORTŠPORTŠPORT

Triestina
z moštvom
ki je
premagalo
neapeljske
tekmece

Danes ob Laguni proti Venezii

Tudi Benečani z najboljšo postavo

Puppo in Montanari: dva trenerja, ki bosta morala danes prestatiti, morda bolj kot njuni enajstostorilci, težak izpit. Ta bo na igrišču S. Elena v Benetkah, kjer se bosta danes spoprijeli Venezia in Triestina.

Obe enajstostorilci sta prejšnji teden zabeležili lep uspeh. Triestina je pristigla Napoli na kolena, kar je edinstveno, ker so južnjaki

KOSARKA
PARIZ, 30. — Dvojbo kosarkarskih reprezentanc Francije in Jugoslavije, ki bo jutri v Strassbourgu, bo otvoril turnir za trofej petih narodov. To tekmovalno, ki jo organizira francoska zveza, je precej dolgo in komplicirano. Trofej bodo podelili vsaki dve leti. Tekmovanje se ne bo odločilo ene in iste reprezentance. Po dodelitvi trofeja bodo pripuščene k naslednjemu turnirju le Francija, ki tekmuje v organizaciji in posestniki trofeja. Preostala mesta pa bodo izbrali nove države. Francija, Jugoslavija, Italija, CSSR in Poljska bodo otvorile ta turnir. Prve tekme bodo med sezono 1963-64, povratne pa 1964-65.

Spored prvih tekem je naslednji:
1.12.63: Francija - Jugoslavija v Strassbourgu
5.1.64: Poljska - Francija v Varšavi
7.1.64: Češkoslovaška - Francija v Pragi
20.1.64: Jugoslavija - Poljska v Beogradu
29.6.64: Francija - Italija v Parizu
2.6.64: Jugoslavija - Italija - Zagreb
12.5.64: Češkoslovaška - Poljska v Brnu
14.9.64: Italija - Češkoslovaška
17.9.64: Italija - Poljska
13.12.64: Češkoslovaška - Jugoslavija v Pragi.

TENIS
NEW YORK, 30. — V svojem novembrskem biltenu, kjer so navedeni najboljši amaterski teniški sveta, je ameriška teniška zveza objavila neuradne lestvice za moške in ženske. Med moškimi je tudi Jugoslovčan Jovanović, medtem ko ni med prvimi desetimi nobenega Italijana. Lestvice sta naslednji:

- MOSKI**
1. Chuck McKinley (ZDA)
2. Roy Emerson (Avstralija)
3. Manuel Santana (Španija)
4. Dennis Ralston (ZDA)
5. Rafael Osuna (Mehika)
6. Frank A. Froehling (ZDA)
7. Fred Stolle (Avstralija)
8. Pierre Darmon (Francija)
9. Jan Erik Lundquist (Švedska)
10. Boro Jovanović (Jugoslavija)
- ZENSKE**
1. Margaret Smith (Avstralija)
2. Maria Ester Bueno (Brazilija)
3. Lesley Turner (Avstralija)
4. Darlene R. Hard (ZDA)
5. Billie Jean Moffitt (ZDA)
6. Ann Haydon Jones (VB)
7. Dennis Lehane (Avstralija)
8. Vera Sukova (CSSR)
9. Renée Schuurman (J. Afrika)
10. Robyn Ebbern (Avstralija)

Agatha Christie: DEŠET ZAMORČKOV ŠLO JE...

Kako trudna je — strašno trudna. Vse jo boli, oči ji lezejo skupaj. Nikogar se ji ne bo treba več bati... Zda jo lahko spala... spala... spala...

Brez skrbi bo lahko spala, ker zda je sama na otoku. En sam zamorček...

Smehljaj se je sama pri sebi. Stopila je v hišo skozi glavna vrata. Tudi v hiši je bilo vse nenavadno mirno.

Vera si je mislila: »V normalnih okoliščinah ne bi hotel nihče spati v hiši, kjer leži skoraj v vsaki sobi mrtvec!«

Ali bi šla v kuhinjo in kaj pojedla? Nekaj trenutkov se je obotavljala, nato se je odločila, da gre naravnost spat. Preveč je bila utrujena...

Pri vratih v jedilnico je obstala. Na sredini mize so bili še vedno trije porcelanasti kipi.

Vera se je zasmejala. Rekla je:

»Vi ste se pa nekoliko zakasnil, dragi moj!«

Zgrabila je dva kipa in ju zalucala skozi okno. Slišala je, kako sta se razbila na kamniti terasi.

Tretji kipec je vzela nežno v roko. Rekla je:

NEKAJ O SOVJETSKI ATLETIKI

Spartakiada je za nami: sedaj pa priprave za Tokio

V nekaterih panogah napredek, v drugih nazadovanje

V Sovjetski zvezi je letna sezona že pred kratkim končala, še vedno pa je med ljubitelji atletike v spominu veličastna III. Spartakiada narodov SZ, ki je bila idealno tekmujevanje za odkritje novih talentov za olimpijsko leto. III. Spartakiada narodov SZ je veljala letos tudi kot državno prvenstvo za posameznike.

Da imamo pojem o obsegu Spartakiade naj povemo le, da je na sedemdesetih finalnem tekmujevanju v Moskvi nastopilo skoraj 2 tisoč atletov iz 15 sovjetskih republik in ločeno še ekipe Lenjingrada in prestolnice. Finalisti so pripotovali v Moskvo po izločilnih tekmujevanjih, ki so se začela že v vseh, kolih, tovarnah in zlatih in se nato nadaljevala v republikanih merilu. V sedmih dneh prvenstva je 19 atletov dobilo naslov mojstra športa, dosegla sta bila dva nova ženska svetovna rekorda in en evropski je bil izenačen. Med dosežki sta tudi dva nova in dva izenačena rekorda SZ, 80 m v 15,2 sekunde naenih republikah. Nekaj najboljših med katerimi svetovna rekorderja Bolotnikov in Irina Press nastopila in kot na vsaki tekmujevanju smo doživeli razočaranja in presenečenja. V poljskih delih atletike so novostmi po končani sezoni naslednje:

V kratkih tekih je še vedno sprinter št. 1 Edvin Ozolin, ki edini lahko uspešno teče z najboljšimi na svetu. Od mlajših velikih obeta Boris Zubov iz Moskve in Boris Savčuk iz Lenjingrada, ki je pravo odkritje Spartakiade. Izredni je bil na Spartakiadi finalni tek na 800 m. Po pričakovanju je zmagal Bulisev z 1.47,7, dva druga atleta pa sta tekla pod 1.48. Posebno razveseljuje napredek estonskega atletičarja Reima Telpa. Kateremu je komaj 22 let, je lani dosegel 1.50,8, na Spartakiadi pa najprej 1.49,1 in nato 1.47,9. Bulisev (24 let) in Telp (22 let) bosta verjetno v Tokiu dobra klienta za vsakogar, ki bo mislil na kolajne.

Finalni tek Spartakiade na 5000 metrov je veljal olimpijskega. Kazalo je že, da se bo sovjetski sloves z zatonom Bolotnikova počasi izgubil. Trojica Turin (13' in 48"), Ivanov (13'49") in Samolov (13'49") in se trile atletsko pod 14' pa so za nekaj časa razgledali tamne oblake. Na 10.000 metrov je Ivanov tudi zelo dober in lahko teče krepko pod 29'. Ovirši se vedno živijo od Mihaajlova in Anisimova. Mihaajlova utegnejo v bližini prihodnosti na 110 zamenjati mlajši Balikin, Konarjev in Cistiakov, slabše pa je na progi 400 m, kjer ni mlajših nadarjenih specialistov. Od skakalcev sta še vedno najboljši Brumel in Ter-Ovanesjan. Brumel je celo sezono zvišoval na zanj povprečnih znamenkah, ko pa je prišlo srečanje z ZDA pa se je venomer odprl in dosegel fantastično višino 228 cm. Do Tokia manjka eno leto. Za sedaj je edina nevarnost Sneazwell (Avstralija).

Puppo pa je najavil, da bo Venezia igrala kakor sledi: Magnanini, De Bellis, Tarantino, Neri, Grossi, De Marchi, Rambone, Santoni, Maschietto, Sartore in Dori.

NOGOMET DANES ALIGA BLIGA

- BARI—BOLOGNA**
Rigato
CATANIA—INTERNAZIONALE
Machese
FIorentina—TORINO
Angonese
GENOA—LANEROSI VICENZA
Adami
JUVENTUS—MESSINA
Genel
LAZIO—MANTOVA
Grignani
MILAN—ATALANTA
Jonni
MODENA—SAMPDORIA
Sebastio
SPAL—ROMA
Campanati

- CAGLIARI—CATANZARO**
Foggia INCEDIT—PALERMO
Marengo
LECCO—PRATO
Piantoni
NAPOLI—COSENZA
Pieroni
PADOVA—PRO AVSTRALIA
Gambartotta
PARMA—BRESCIA
Monti
POTENZA—VERONA HELLAS
Palazzo
UDINESE—ALESSANDRIA
Varazzone
VARESE—SIMONZA
Cirono
VENEZIA—TRIESTINA
Ferrari

»Ti pa prideš lahko z menoj. Zmagala sva, dragi! Zmagala sva!«

V večji je bilo že mračno. Z zamorčkom v roki je stopala Vera počasi navzgor po stopnicah — počasi, ker je nenadoma začutila veliko utrujenost v nogah.

»En sam zamorček misli na svoje je gorje...« Kako se že konča? Ah, da!

»Potem se je poročil in zgodbe konec je.«

Poročil... Čudno, kako se ji je naenkrat zazdelo, da je Hugo v hiši...

Da, Hugo jo res čaka zgoraj v prvem nadstropju.

Vera je rekla sama pri sebi:

»Ne bodi neumná! Tako si trudna, da ti pridejo na misel najbolj neverjetne stvari...«

Počasi je stopala po stopnicah...

Ko je prišla v prvo nadstropje, ji je nekaj padlo iz roke — na mehko preprogo. Niti opazila ni, da je izpuščila revolver iz roke. Zavedala se je samo tega, da tišči v roki porcelanastega zamorčka

Kako zelo mirno je v hiši. In vendar — ni videti, da bi bila hiša popolnoma prazna...

Hugo je zgoraj in čaka nanjo...

»En sam zamorček, misli na svoje je gorje...« Kako se že glasi zadnji verz? Nekaj o poroki — ali pa mogoče kaj drugega?

Prišla je do vrat svoje sobe. V sobi jo čaka Hugo — o tem je prepričana.

Odprla je vrata...

Kaj dihi ji je zastal...

Kaj visi tam na kavliji sredi stropa? Vro z že pripravljeno zanko? In stol, na katerega lahko stopiš — stol, ki ga potem kar odvrneš...

To, prav to želi Hugo...

ARETTA
med elegantnimi in preciznimi urami je najcenejša znamka

ARETTA
ULTRA THIN

TRST - Ul. Boccaccio 3
Telefon 28-373
POŽAR ARTEMIO
TOVORNI PREVOZI
v vse kraje, tudi v tuzemstvo

PRIZNANO MEDNARODNO
AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE
LA GORIZIANA
GORICA - Ul. Duca d'Aosta 180 - Tel. 28-45 - GORICA
PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSNEGA BLAGA

TURIZEM

HOTEL "MANTOVA" Vrhnika
Ko potujete mimo Vrhnike ogledite si Ljubljano (Močilnik) in obiščite naš hotel. Nudimo vam domače in tuje specialitete in udobne sobe

HOTEL "TURIST"

LJUBLJANA, Dalmatinova 13, tel. 37-110
Hotel "TURIST" se priporoča cenj. gostom za obisk v sodobno urejenih hotelihkih sobah in restavraciji, ki ima priznano mednarodno kuhinjo in domače specialitete. Cenjene goste vabimo, da obiščejo tudi naš obrat RESTAVRACIJE "ZLATOROG", ki nudi predvsem specialitete iz divjane in obrat "DALMACIJA", ki nudi ribe pripravljene na vse načine.

HOTEL "SLON"

LJUBLJANA Titova 10, tel. 20644, 20645 (Jugoslavija)
Opozarjamo spoštovano javnost na naše usluge, ki jih nudimo v kletni restavraciji, kjer si lahko postržete s hladnimi in toplimi malicami, kosilom in večerjo iz domačih specialitet po zelo pristopnih cenah.

Hotel vam nudi 177 modernih ležišč. V modernejši urejeni hoteliški restavraciji vam nudimo vse domače in tuje specialitete. Dnevno večerni koncert v kavarni. V nočnem BARU se lahko vsak večer zabavate ob prijetnih zvokih in mednarodnem artističnem programu. Sprejemamo rezervacije za manjše in večje družbe. Telefon 20-641-44.

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

redno progo Jadran-Julna Amerika - via Zahodna Afrika (Rijeka Split, Napoli, Genova, Marseille, Casablanca, Dakar, Conakry, Taka, Tema, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires)

redno linijo okoli sveta (iz Jadrana v Indijo, Indonezijo, Japonsko, ZDA - Zahodna obala sredozemske luke)

TER-NUDI ladijske prevoze po vsem svetu v modernim tovornim ladjami od 8000 do 18000 ton nosilnosti.

Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja Splošna plovnost Piran, Zupancčeva ulica 24. in na naše agente po vsem svetu.

Telegrami: Plovba Piran

Telefoni: 72-176 do 72-177

TVRDKA JOŽEF SILA
UVOZ IZVOZ
vsakovrsnega lesa za predelavo in kurjavo ter jamskega lesa
TRST - Ul. Milano št. 4 - Telefon 28-044

Pr. **MADALOSSO** v Trstu, Ul. Torsobianca 26, vogal XXX Oktobra
dobite vsakovrstno POHISTVO otroške VOZICE
žimnice - originalne PERMAFLEX - Cene ugodne

VOZNI RED VLAKOV

6.16 D Videm-Trbiž	11.45 DD Pariz-Milan (2)
6.21 A Videm	12.50 D Pariz-Benetke (3)
7.16 D Videm - Trbiž - Dunaj-Muenchen	13.55 A Cervignano-Tržič
9.42 A Videm-Trbiž	15.30 D Benetke - Portogruaro
12.20 D Videm	17.20 D Cervignano
12.30 A Videm	18.07 A Tržič (**)
14.30 A Videm	18.52 R Bologna-Benetke (*)
17.32 A Videm	19.15 A Portogruaro-Tržič
19.10 D Videm	20.00 DD Pariz - Milan - Benetke
19.55 A Videm	21.30 R Milan-Benetke (*)
20.52 D Muenchen - Trbiž - Dunaj-Muenchen	22.32 A Benetke-Tržič
21.51 A Videm	23.55 DD Turin - Milan - Genova (II) - Rim - Bologna - Benetke

PRIHODI
(*) Samo prvi razred
(**) Ne vozi ob nedeljah
(*) SE od 26. maja do 1. nov. 1963 in od 17. marca 1964 dalje.

VIDEM-DUNAJ-SALZBURG-MUENCHEN

ODHODI
3.43 A Videm-Trbiž
8.20 A Videm

-BENETKE-MILAN PARIZ-RIM-BARI

ODHODI
5.40 A Portogruaro
6.10 R Benetke - Bologna - Milan (I)

6.35 D Benetke - Milan - Turin - Rim
8.46 R Benetke - Rim (obvezna prenotacija)
9.35 DD Benetke - Milan - Genova (II) - Pariz

10.08 A Portogruaro
13.00 R Benetke
13.30 A Portogruaro

14.45 D Benetke - Milan - Pariz
16.05 D Benetke - Pariz (2)
16.50 A Tržič - Portogruaro

17.48 DD Benetke-Bari
18.45 A Tržič-Portogruaro
19.25 A Tržič-Cervignano

21.45 DD Benetke - Milan - Turin - Genova - Ventimiglia - Marseille (spalni vagon in ležišča Trst-Genova) Mestre - Bologna - Roma (spalni vagoni in ležišča Trst - Rim)

1) Samo prvi razred in obvezna prenotacija.
2) 615 Simplon Express od 1. nov. 1963 do 15. marca 1964 z vagonom za Pariz.

PRIHODI
6.22 A Cervignano-Tržič
7.28 A Portogruaro-Tržič

8.15 DD Turin - Milan - Benetke - Rim (spalni vagon in ležišča Rim-Trst)

(Nadaljevanje sledi)

In seveda, taka je zadnja vrstica pesmi.

»Doma se je obesti — in zgodbe konec je...«

Porcelanasti zamorček ji je padel iz roke na tla in se zdrobil.

Vera je stopala kar naprej. Zda se bliža konec — tu, kjer se je mrlja, vlažna roka (Cirilova roka, seveda!) dotaknila njenega grla...

»Zda jo lahko plavaš do skale, Ciril...«

Tako prideš z največjo lahkoto — do uboja.

Toda pomneje ne moreš tega pozabiti niti za trenutek...

Strmel je predvse kakor v sanjah, stopila je na stol...

Namestila si je zanko okrog vratu.

Hugo je bil v sobi in gledal, da je napravila, kar je morala.

Odbrnila je stol...

EPILOG

SIR THOMAS LEGGE, višji kriminalni uradnik Scotland

Yarda, je rekel razdraženo:

»Toda vse skupaj je vendar neverjetno!«

Inspektor Maine je rekel spoštljivo:

»Vem, gospod...«

Sir Thomas Legge je nadaljeval:

»Na otoku smo našli deset mrtvecev in niti ene žive duše. To nima nobenega smisla!«

Inspektor Maine je rekel mirno:

»In vendar se je res zgodilo.«

Tomaž Legge je rekel:

»Vrag naj vzame vse skupaj! Nekdo jih je vendar moral umoriti!«

»Seveda, in pravno to uganko moramo razrešiti!«

»Kaj pa v zadržanem poročilu ni ničesar, kar bi nam lahko koristilo?«

»Ne, gospod. Wargrave in Lombard sta bila ustreljena,

prvi skozi glavo, drugi skozi srce. Gospodična Brent in Marston sta bila zastrupljena s cianidom. Gospa Rogers je vzela preveliko dozo veronala. Rogersa je nekdo vsekaj s sekiro po glavi. Bloru je padel na glavo težak kos marmornja.

Armstrong je utonil. Macarthurju je nekdo razbil lobanjo z udarcem od zadaj in Vera Claythorne se je obesila.

Sir Thomas Legge je zmajal z glavo. Rekel je:

»Odvratna, zamotana zadeva — od začetka do konca.«

Nekaj časa je premišljeval, nato je rekel razdraženo:

»Ali hočete reči, da se vam ni posrečilo izveči prav nič koristnega iz prebivalcev Sticklehavena? Vraga, nekaj pa bi le morali vedeti!«

Inspektor Maine je skomignil z rameni.

»To so preprosti pomori. Znano jim je, da je otok kupil neki Owen, in to je skoraj vse.«

»Kdo je oskrboval otok in drugega skrbel zanj?«

»Neki Morris. Izak Morris.«

»In kaj pravi Morris o tej zadevi?«

»Ničesar ne pravi; mož je mrtvec.«

Sir Thomas Legge je namršil obrvi.

»Ali je kaj več znanega o tem Morrisu?«

»O seveda! Nekaj smo že poizvedeli o njem. Morris ni ravno neoporečne preteklosti. Tako je bil na primer zapleten v tisto veliko spleparijo z delnicami pred tremi leti. O tem smo popolnoma prepričani, čeprav ne moremo ničesar dokazati. Potem se je ukvarjal tudi s trgovino z mamili. Pa tudi tega mu ni bilo mogoče dokazati. Ta Morris je bil vedno zelo previden.«

»In v to zadevo z Zamorskim otokom je tudi vmešan?«

»Da, on je kupil Zamorski otok — in sicer za neko tretjo osebo, ki je hotela ostati neimenovana.«

»Mogoče bi se dalo kaj najti s finančne strani?«

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST - UL. MONTECCHI 6 - IL TELEFON 93-808 IN 94-534 - Poštni predal 559 - PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Felice 1-11, Tel. 33-82 - UPRAVA: TRST - UL. SV. FRANCIŠKA št. 20 - Tel. št. 87-338 - NARUČNINA: mesečna 550 lit - Vnaprej: četrtletna 1800 lit, polletna 3500 lit, celoletna 6400 lit - SFRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din - Nedeljska, posamezna 40 din, teden 1920 din, polletno 960 din, celoletno 480 din - Ostni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska: Trst 1-13374 - Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3 I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-033-86 - OGLASI: Cenovni oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lit - Mali oglasi 40 lit beseda. - Vsi oglasi se naročajo pri upravi. - Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO - Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst